

**ÚSTŘEDNÍ KONTROLNÍ A ZKUŠEBNÍ
ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÝ**

Výroční zpráva

2017

OBSAH

ÚVODNÍ SLOVO	4
--------------	---

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	6
--------------------------	---

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Základní identifikační údaje	8
------------------------------	---

Organizační struktura	9
-----------------------	---

Rozmístění pracovišť	10
----------------------	----

Personální oblast	11
-------------------	----

Ekonomické údaje	12
------------------	----

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	15
------------------------	----

VZTAHY S VEŘEJNOSTÍ	18
---------------------	----

AUDIT	23
-------	----

VÝSLEDKY KONTROLNÍ A ZKUŠEBNÍ ČINNOSTI V JEDNOTLIVÝCH OBLASTECH

Hnojiva a půda	28
----------------	----

Odrůdy	36
--------	----

Osivo a sadba	41
---------------	----

Trvalé kultury	46
Ochrana proti škodlivým organismům	53
Přípravky na ochranu rostlin	61
Dovoz a vývoz	66
Krmiva	73
Ekologické zemědělství	76
Národní referenční laboratoř	79

ÚVODNÍ SLOVO

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

právě otevíráte další pravidelný výtisk naší Výroční zprávy, tentokrát za rok 2017. Z trendů u jednotlivých oblastí je zřejmé, že k žádným zásadním posunům nedošlo. Dovolím si tedy zmínit některé novinky či významné akce, které v uvedeném roce proběhly.

Z oblasti legislativy stojí za to připomenout, že novela rostlinolékařského zákona přinesla změny v oblasti distribuce přípravků na ochranu rostlin a u dřevěného obalového materiálu. Aktualizace unijního seznamu nepůvodních invazivních druhů rozšířila naše kontroly na letištích o nových devět druhů rostlin. Novela zákona o vinohradnictví a vinařství přinesla některé zásadní změny v oblasti vinohradnictví a v Registru vinic, který vede ÚKZÚZ. Změny se týkají vinohradníků, vinařů, výrobců vína, příjemců nebaleného vína, vinných hroznů, moštu, rektifikovaného moštového koncentrátu a rmutu a také prodejců sudového vína.

V oblasti krmiv došlo po společném jednání se zástupci krmivářského průmyslu a kontrolních autorit k podpisu Memoranda o spolupráci, které má za cíl dále zkvalitnit bezpečnost a kvalitu krmiv a umožnit snížení počtu prováděných kontrol.

Na základě dokončené analýzy rizik škodlivých organismů jsme umožnili vývoz jablek z České Republiky do Indie. V oblasti rostlinolékařské určitě stojí za zmínku ukončené podrobné testování, které naštěstí nepotvrdilo u žádného ze vzorků rostlin podezření na výskyt fytokearanténní bakterie *Xylella fastidiosa*.

Pokud jde o pořádané akce, tak bych rád zmínil, že ÚKZÚZ byl hostitelem výročního zasedání OECD Schémat pro odrůdovou certifikaci osiva, kterého se účastnilo 80 expertů ze 43 členských a kandidátských států, EU Komise, mezinárodních organizací a asociací. Na programu jednání byly body týkající se zejména rozvoje Schémat v dalším období, využití biomolekulárních metod při odrůdové certifikaci osiva, ochrany úředních návštěv OECD proti zneužití.

Oblasti semenářské kontroly v uplynulých 140 letech, významu certifikace osiva a sadby v ČR a významu kontroly odrůdové pravosti a čistoty při mezinárodní certifikaci jsme věnovali i celostátní polní den ÚKZÚZ na naší stanici v Přerově nad Labem.

V Brně proběhla mezinárodní konference k 25 letům monitoringu půd v ČR, která se setkala se zájmem 220 účastníků z řad státních i výzkumných organizací a zástupců zemědělské praxe.

Tématu „Integrovaná ochrana při pěstování obilnin“ byl věnován odborný seminář, který byl zaměřen na jednotlivá specifika pěstebních technologií nejpěstovanější komodity v ČR a novinkou pro nás byla účast na projektu Noc vědců.

Závěrem mi dovoluji poděkovat všem kolegyním a kolegům, bez nichž by nebylo možno zajistit činnost ústavu a uspořádat všechny výše zmíněné akce, které reagují na naši Strategii rozvoje, která stojí na následující vizi: *„Ústav jako sebevědomá, otevřená a moderní instituce, jejíž jméno je zárukou dobrého zaměstnavatele a její aktivity zdrojem dostupných kvalitních informací pro zemědělské podnikatele i odbornou veřejnost a spravedlivého a věcného přístupu ke kontrolní a správní činnosti.“*

Ing. Daniel Jurečka

ředitel ústavu

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AGES – Österreichische Agentur für Ernährungssicherheit
AEKO - Agroenvironmentálně – klimatické opatření
AEO - Agroenvironmentální opatření
AZZP – Agrochemické zkoušení zemědělských půd
BMP – Bazální monitoring půd
BOZP - Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
CEN - Evropský výbor pro normalizaci
CIPAC – Collaborative International Pesticides Analytical Council
CZ – Původ odrůdy Česká republika
ČIA – Český institut pro akreditaci
ČOV – Čistírna odpadních vod
ČSN EN ISO - Česká verze norem ISO
ČZU – Česká zemědělská univerzita
DOM - Dřevěný obalový materiál
DZES – Dobrý zemědělský stav
EFSA – Evropský úřad pro potraviny
ELISA – Enzyme-Linked ImmunoSorbent Assay
ESPAC – English Speaking Pesticides Analytical Council
EU-RLs – Referenční laboratoře Evropských společenství
EZ – Ekologické zemědělství
FTIR – Infračervená spektrometrie s Fourierovou transformací
FVO - Food Veterinary Office
GMO – Geneticky modifikované organismy
HZS - Hasičský záchranný sbor
CHÚ – Chráněná území
IRM - Interní referenční materiál
ISO - Normy vydané Mezinárodní organizací pro normalizaci
JPP – Jednotné pracovní postupy ÚKZÚZ
JPP AP – Jednotné pracovní postupy ÚKZÚZ – Analýza půd
JPP ZH – Jednotné pracovní postupy ÚKZÚZ – Zkoušení hnojiv
JPP ZK – Jednotné pracovní postupy ÚKZÚZ – Zkoušení krmiv
KHS - Krajská hygienická stanice
LIMS – Laboratorní informační systém
LS – Lesní správa
MB – Moštová bílá odrůda révy
MM – Moštová modrá odrůda révy

MPZ ÚKZÚZ - Mezilaboratorní porovnávací zkoušky ÚKZÚZ
 MZe – Ministerstvo zemědělství
 NAP – Národní akční plán pro snížení používání pesticidů
 NIRS – Blízká infračervená spektroskopie
 NRL - Národní referenční laboratoř
 OAŘK - Odbor auditu a řízení kvality
 ODIA - Odbor diagnostiky
 OES-ICP – Optická emisní spektrometrie s indukčně vázaným plazmatem
 OEZ – Oddělení ekologického zemědělství
 OH – Oddělení hnojiv
 OMPZ – Oddělení mezilaboratorních porovnávacích zkoušek
 OOS - Odbor osiv a sadby
 OVR – Oddělení výživy rostlin
 PAH – Polycyklické aromatické uhlovodíky
 PLO – Přírodní lesní oblast
 PO – Odrůda právně chráněná
 PO - Požární ochrana
 POD – Podnož
 POP – Persistentní organické polutanty
 POR – Přípravky na ochranu rostlin
 QMS - Systém řízení kvality (Quality Management Systém)
 RASFF - Rapid Alert System for Food and Feed / Systém rychlého varování pro potraviny a krmiva
 RKP – Registr kontaminovaných ploch
 RKP – Registr kontaminovaných ploch
 RL - Rostlinolékařské/ rostlinolékařský
 RMT – Rapid Mix Test – pekařský pokus
 RTK – Registr těžkých kovů
 SRV – Sekce rostlinné výroby
 ST – Stolní odrůda révy
 SZIF – Státní zemědělský intervenční fond
 SZV – Sekce zemědělských vstupů
 TAIX – Technical Assistance and Information Exchange
 ÚKSÚP – Ústřední kontrolní a skúšobný ústav poľnohospodársky
 VKS - Vnitřní kontrolní systém
 VÚRV – Výzkumný ústav rostlinné výroby
 YARA – Britská společnost, které se věnuje udržitelnému zemědělství a životnímu prostředí
 ZS - Zkušební stanice

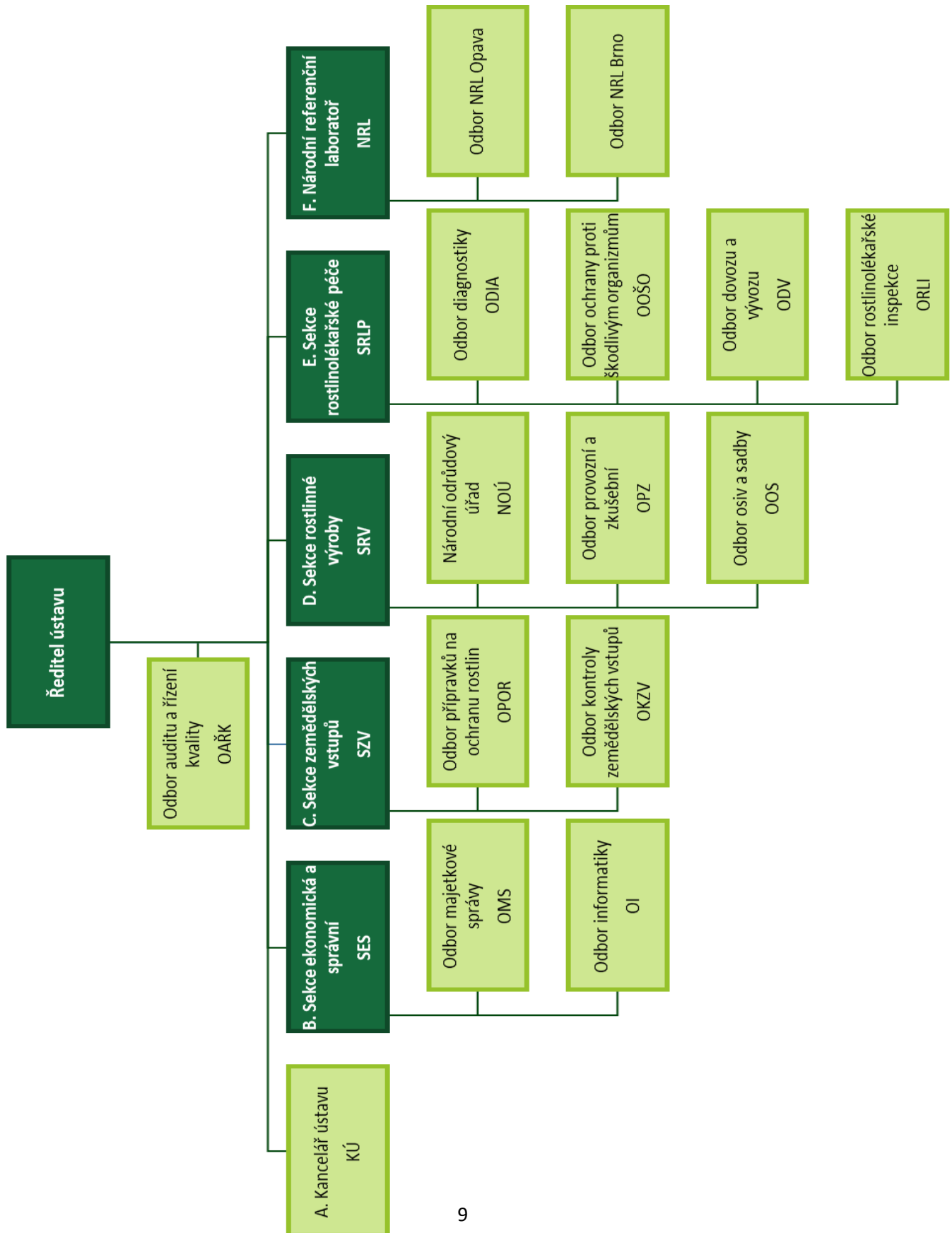
ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Název	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
Adresa sídla	Hroznová 2, 565 06 Brno
Identifikační číslo (IČ)	00020338
Poštovní adresa	Hroznová 2, 565 06 Brno
Telefonní spojení	(+420) 543 548 111
Faxové spojení	(+420) 543 211 148
Adresa elektronické pošty	ukzuz@ukzuz.cz; podatelna@ukzuz.cz
Internetové stránky	www.ukzuz.cz
ID datové schránky	ugbaiq7
Způsob zřízení	Zřizovací listina, ze dne 13. 12. 2013, č. j. 81374/2013-MZE-12142; Zákon č. 147/2002 Sb., o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském), ve znění pozdějších předpisů.
Název zřizovatele	Ministerstvo zemědělství ČR

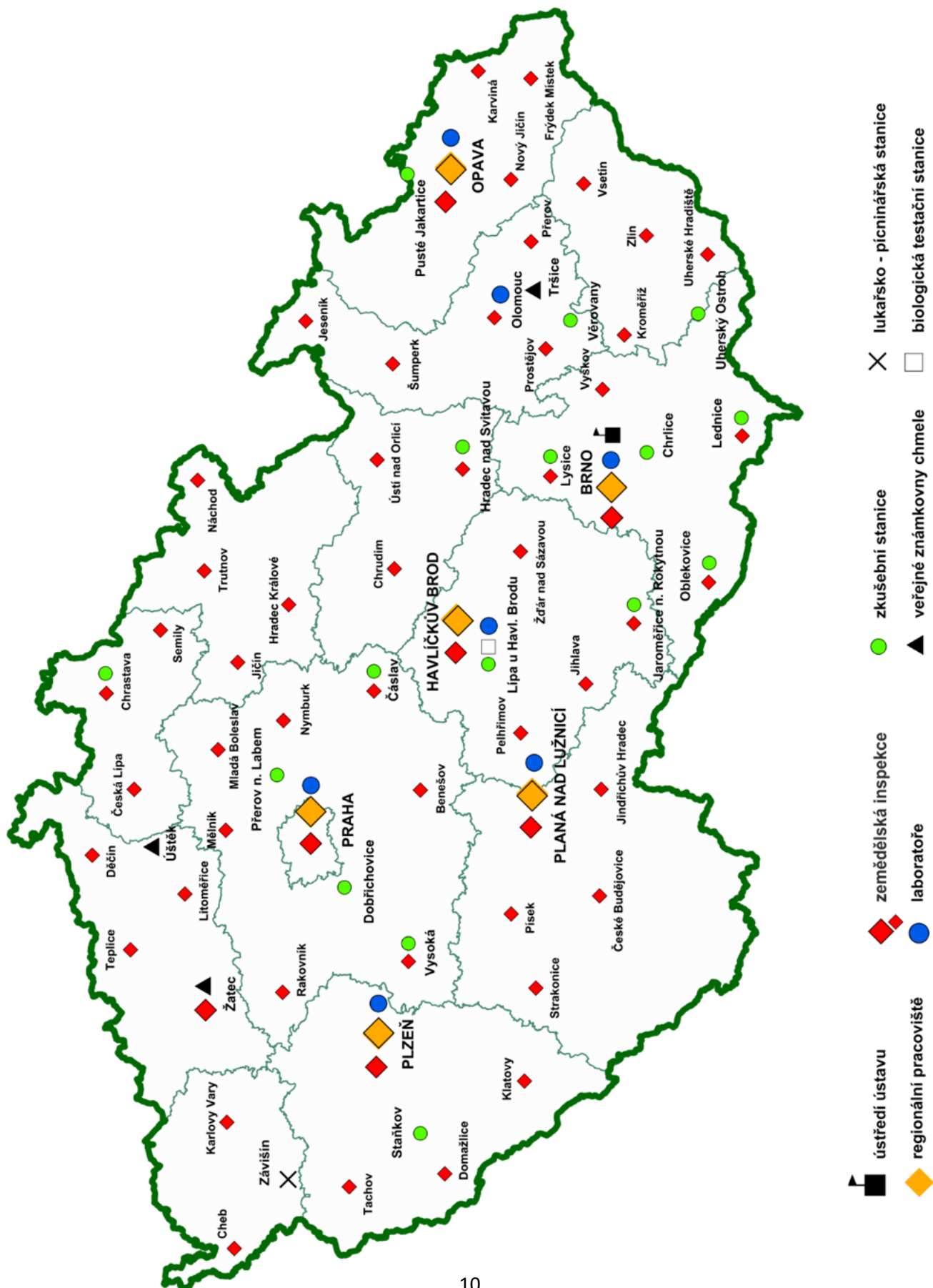
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský je držitelem certifikátu ISO 9001:2015.

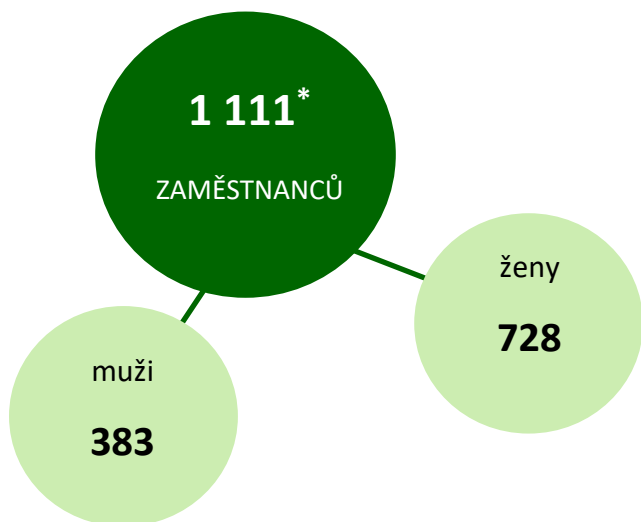
ORGANIZAČNÍ STRUKTURA

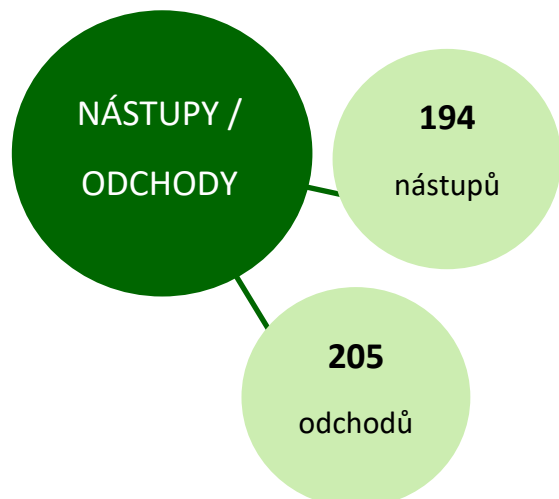
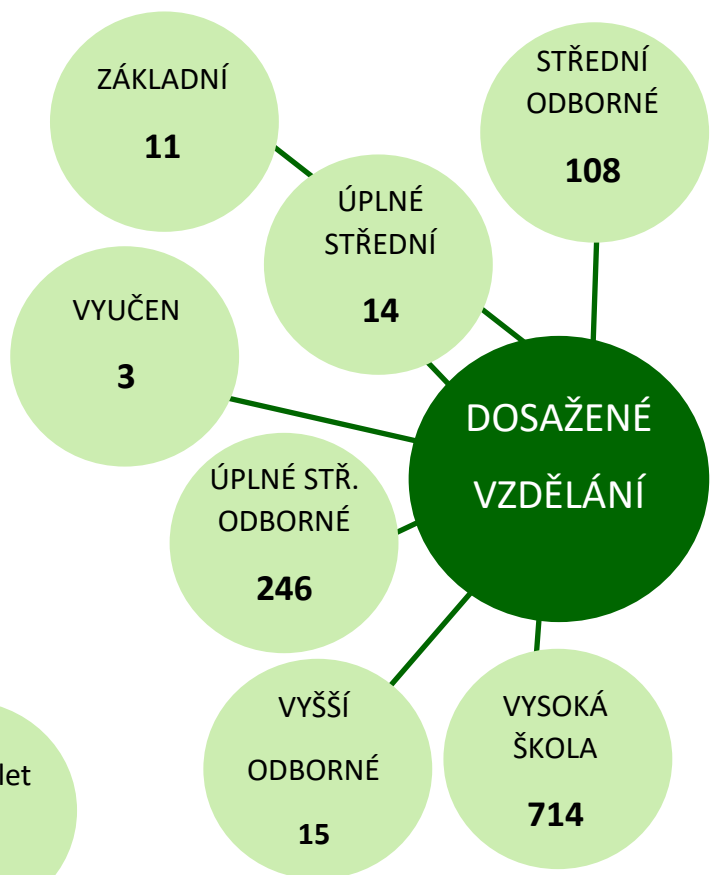
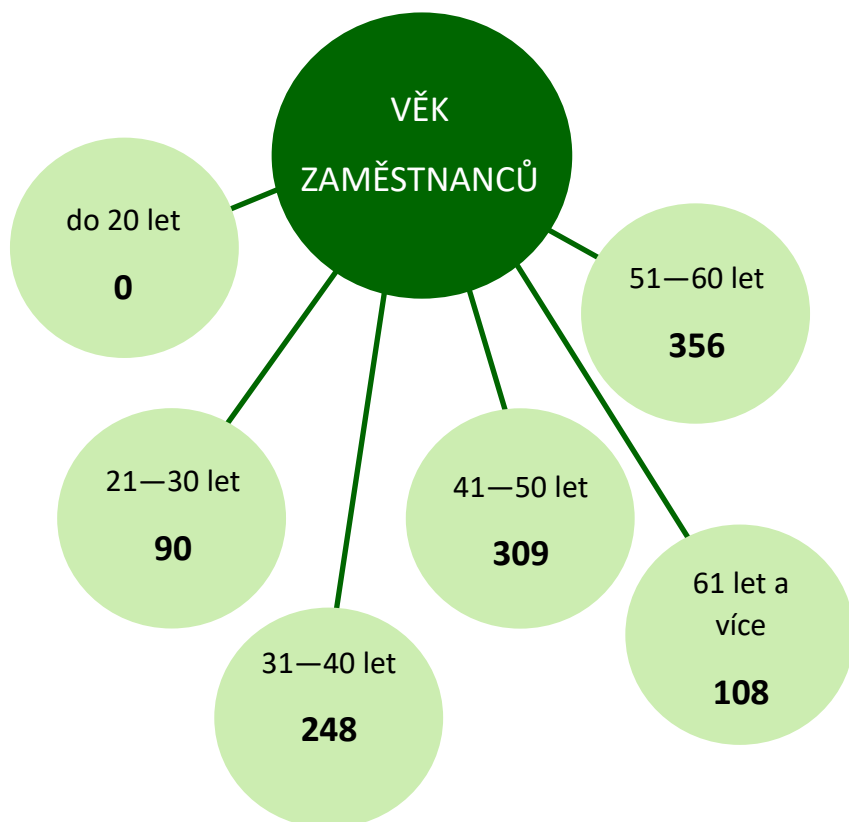
ROZMÍSTĚNÍ PRACOVÍŠŤ

PERSONÁLNÍ OBLAST

* včetně mimoevidenčních stavů a sezónních zaměstnanců

EKONOMICKÉ ÚDAJE

ROZVAHA

ORGANIZAČNÍ SLOŽKY STÁTU

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský v Brně, Hroznová 2, 656 06 Brno, Organizační složka státu, 00020338
sestavená k 31.12.2017

			1	2	3	4
			ÚČETNÍ OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ			MINULÉ
Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	BRUTTO	KOREKCE	NETTO	(netto)
AKTIVA CELKEM			2 031 713 569,12	1 023 678 514,81	1 008 035 054,31	1 007 408 455,15
A.	Stálá aktiva		1 950 321 632,86	1 023 287 517,69	927 034 115,17	936 073 948,55
I.	Dlouhodobý nehmotný majetek		127 128 554,34	117 773 475,08	9 355 076,26	10 735 012,30
1.	Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	012	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Software	013	101 433 960,43	92 078 881,17	9 355 079,26	10 735 012,30
3.	Ocenitelná práva	014	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Povolenky na emise a preferenční limity	015	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	018	25 694 593,91	25 694 593,91	0,00	0,00
6.	Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	019	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	041	0,00	0,00	0,00	0,00
8.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek	051	0,00	0,00	0,00	0,00
9.	Dlouhodobý nehmotný majetek určený k prodeji	035	0,00	0,00	0,00	0,00
II.	Dlouhodobý hmotný majetek		1 823 193 078,52	905 514 042,61	917 679 035,91	925 338 936,25
1.	Pozemky	031	126 095 494,24	0,00	126 095 494,24	124 950 061,49
2.	Kulturní předměty	032	12 240,00	0,00	12 240,00	0,00
3.	Stavby	021	711 158 353,46	191 492 918,00	519 665 435,46	526 888 139,96
4.	Samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí	022	745 033 920,44	474 287 812,04	270 746 108,40	271 919 600,11
5.	Pěstitelské celky trvalých porostů	025	872 977,31	333 400,00	539 577,31	557 136,31
6.	Drobný dlouhodobý hmotný majetek	028	239 399 912,57	239 399 912,57	0,00	0,00
7.	Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	029	0,00	0,00	0,00	0,00
8.	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	042	532 014,50	0,00	532 014,50	625 982,38
9.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	052	0,00	0,00	0,00	0,00
10.	Dlouhodobý hmotný majetek určený k prodeji	036	88 166,00	0,00	88 166,00	398 016,00
III.	Dlouhodobý finanční majetek		0,00	0,00	0,00	0,00
1.	Majetkové účasti v osobách s rozhodujícím vlivem	061	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Majetkové účasti v osobách s podstatným vlivem	062	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Dluhové cenné papíry držené do splatnosti	063	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Dlouhodobé půjčky	067	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Terminované vklady dlouhodobé	068	0,00	0,00	0,00	0,00
6.	Ostatní dlouhodobý finanční majetek	069	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Pořizovaný dlouhodobý finanční majetek	043	0,00	0,00	0,00	0,00
8.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý finanční majetek	053	0,00	0,00	0,00	0,00
IV.	Dlouhodobé pohledávky		0,00	0,00	0,00	0,00
1.	Poskytnuté návratné finanční výpomoci dlouhodobé	462	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Dlouhodobé pohledávky z postoupených úvěrů	464	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy	465	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Dlouhodobé pohledávky z ručení	466	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Ostatní dlouhodobé pohledávky	469	0,00	0,00	0,00	0,00
6.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy na transfery	471	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Dlouhodobé zprostředkování transferů	475	0,00	0,00	0,00	0,00
B.	Oběžná aktiva		81 391 936,26	390 997,12	81 000 939,14	71 334 506,60
I.	Zásoby		15 360 564,99	0,00	15 360 564,99	15 793 760,99
1.	Pořízení materiálu	111	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Materiál na skladě	112	14 211 618,46	0,00	14 211 618,46	15 202 524,62
3.	Materiál na cestě	119	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Nedokončená výroba	121	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Polotovary vlastní výroby	122	0,00	0,00	0,00	0,00
6.	Výrobky	123	475 289,73	0,00	475 289,73	496 237,37
7.	Pořízení zboží	131	0,00	0,00	0,00	0,00
8.	Zboží na skladě	132	673 656,80	0,00	673 656,80	94 999,00
9.	Zboží na cestě	138	0,00	0,00	0,00	0,00
10.	Ostatní zásoby	139	0,00	0,00	0,00	0,00

II.	Krátkodobé pohledávky		9 827 011,00	390 997,12	9 436 013,88	9 101 269,21
1.	Odběratelé	311	543 062,28	46 409,82	496 652,46	248 070,55
2.	Směnky k inkasu	312	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Pohledávky za eskontované cenné papíry	313	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Krátkodobé poskytnuté zálohy	314	3 438 203,32	0,00	3 438 203,32	3 389 515,12
5.	Jiné pohledávky z hlavní činnosti	315	4 544 743,62	344 587,30	4 200 156,32	4 418 307,50
6.	Poskytnuté návratné finanční výpomoci krátkodobé	316	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Krátkodobé pohledávky z postoupených úvěrů	317	0,00	0,00	0,00	0,00
9.	Pohledávky za zaměstnanci	335	143 534,00	0,00	143 534,00	167 867,29
10.	Sociální zabezpečení	336	0,00	0,00	0,00	0,00
11.	Zdravotní pojištění	337	0,00	0,00	0,00	0,00
12.	Důchodové spoření	338	0,00	0,00	0,00	0,00
13.	Daň z příjmů	341	0,00	0,00	0,00	0,00
14.	Ostatní daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění	342	0,00	0,00	0,00	0,00
15.	Daň z přidané hodnoty	343	0,00	0,00	0,00	0,00
16.	Pohledávky za osobami mimo vybrané vládní instituce	344	0,00	0,00	0,00	0,00
17.	Pohledávky za vybranými ústředními vládními institucemi	346	0,00	0,00	0,00	0,00
18.	Pohledávky za vybranými místními vládními institucemi	348	0,00	0,00	0,00	0,00
19.	Pohledávky ze správy daní	352	0,00	0,00	0,00	0,00
20.	Zúčtování z přerozdělování daní	355	0,00	0,00	0,00	0,00
21.	Pohledávky z exekuce a ostatního nakládání s cizím majetkem	356	0,00	0,00	0,00	0,00
22.	Ostatní pohledávky ze správy daní	358	0,00	0,00	0,00	0,00
23.	Krátkodobé pohledávky z ručení	361	0,00	0,00	0,00	0,00
24.	Pevné termínové operace a opce	363	0,00	0,00	0,00	0,00
25.	Pohledávky z neukončených finančních operací	369	0,00	0,00	0,00	0,00
26.	Pohledávky z finančního zajištění	365	0,00	0,00	0,00	0,00
27.	Pohledávky z vydaných dluhopisů	367	0,00	0,00	0,00	0,00
28.	Krátkodobé poskytnuté zálohy na transfery	373	0,00	0,00	0,00	0,00
29.	Krátkodobé zprostředkování transferů	375	0,00	0,00	0,00	0,00
30.	Náklady přístích období	381	1 150 072,26	0,00	1 150 072,26	868 428,87
31.	Příjmy přístích období	385	0,00	0,00	0,00	0,00
32.	Dohadné účty aktivní	388	6 795,52	0,00	6 795,52	6 340,88
33.	Ostatní krátkodobé pohledávky	377	600,00	0,00	600,00	2 739,00
III.	Krátkodobý finanční majetek		56 204 360,27	0,00	56 204 360,27	46 439 476,40
1.	Majetkové cenné papíry k obchodování	251	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Dluhové cenné papíry k obchodování	253	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Jiné cenné papíry	256	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Termínované vklady krátkodobé	244	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Jiné běžné účty	245	53 570 996,50	0,00	53 570 996,50	43 790 657,38
6.	Účty státních finančních aktiv	247	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Účty řízení likvidity státní pokladny a státního dluhu	248	0,00	0,00	0,00	0,00
8.	Účty pro sdílení daní a pro dělenou správu	249	0,00	0,00	0,00	0,00
9.	Běžný účet	241	0,00	0,00	0,00	0,00
10.	Běžný účet FKSP	243	2 610 271,77	0,00	2 610 271,77	1 316 989,35
14.	Běžné účty fondů organizačních složek státu	225	0,00	0,00	0,00	1 310 063,67
15.	Ceniny	263	23 092,00	0,00	23 092,00	21 766,00
16.	Peníze na cestě	262	0,00	0,00	0,00	0,00
17.	Pokladna	261	0,00	0,00	0,00	0,00

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	BĚŽNÉ	MINULÉ
PASIVA CELKEM			1 008 035 054,31	1 007 408 455,15
C.	Vlastní kapitál		941 488 618,81	958 766 693,43
I.	Jmění účetní jednotky a upravující položky		952 436 000,89	955 852 680,28
1.	Jmění účetní jednotky	401	1 627 210 015,50	1 630 496 953,79
2.	Fond privatizace	402	0,00	0,00
4.	Kurzové rozdíly	405	0,00	0,00
5.	Oceňovací rozdíly při prvotním použití metody	406	-587 246 783,08	-258 219 893,58
6.	Jiné oceňovací rozdíly	407	0,00	129 741,10
7.	Opravy předcházejících účetních období	408	-87 527 231,53	-416 554 121,03
II.	Fondy účetní jednotky		2 697 879,29	2 723 809,54
2.	Fond kulturních a sociálních potřeb	412	2 697 879,29	1 413 745,87
3.	Rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření	413	0,00	0,00
4.	Rezervní fond z ostatních titulů	414	0,00	1 310 063,67
III.	Výsledek hospodaření		-4 865 218 933,01	-4 195 383 924,82
1.	Výsledek hospodaření běžného účetního období		-669 835 008,19	-619 694 631,29
2.	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	431	0,00	0,00
3.	Výsledek hospodaření předcházejících účetních období	432	-4 195 383 924,82	-3 575 689 293,53
IV.	Příjmový a výdajový účet rozpočtového hospodaření		4 851 573 671,64	4 195 574 128,43
1.	Příjmový účet organizačních složek státu	222	-80 594 852,41	-77 977 097,44
2.	Zvláštní výdajový účet	223	736 594 395,62	688 620 245,74
3.	Účet hospodaření státního rozpočtu	227	0,00	0,00
4.	Agregované příjmy a výdaje předcházejících účetních období	404	4 195 574 128,43	3 584 930 980,13
D.	Cizí zdroje		66 546 435,50	48 641 761,72
I.	Rezervy		0,00	0,00
1.	Rezervy	441	0,00	0,00

II.	Dlouhodobé závazky		0,00	0,00
1.	Dlouhodobé úvěry	451	0,00	0,00
2.	Přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé	452	0,00	0,00
3.	Dlouhodobé závazky z vydaných dluhopisů	453	0,00	0,00
4.	Dlouhodobé přijaté zálohy	455	0,00	0,00
5.	Dlouhodobé závazky z ručení	456	0,00	0,00
6.	Dlouhodobé směnky k úhradě	457	0,00	0,00
7.	Ostatní dlouhodobé závazky	459	0,00	0,00
8.	Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery	472	0,00	0,00
9.	Dlouhodobé zprostředkování transferů	475	0,00	0,00
III.	Krátkodobé závazky		66 546 435,50	48 641 761,72
1.	Krátkodobé úvěry	281	0,00	0,00
2.	Eskontované krátkodobé dluhopisy (směnky)	282	0,00	0,00
3.	Krátkodobé závazky z vydaných dluhopisů	283	0,00	0,00
4.	Jiné krátkodobé půjčky	289	0,00	0,00
5.	Dodavatelé	321	50 767,00	0,00
6.	Směnky k úhradě	322	0,00	0,00
7.	Krátkodobé přijaté zálohy	324	174 742,28	243 567,60
8.	Závazky z dělené správy	325	65 714,00	61 963,00
9.	Přijaté návratné finanční výpomoci krátkodobé	326	0,00	0,00
10.	Zaměstnanci	331	0,00	0,00
11.	Jiné závazky vůči zaměstnancům	333	80 354,00	101 332,00
12.	Sociální zabezpečení	336	12 284 103,00	9 729 854,00
13.	Zdravotní pojištění	337	5 280 968,00	4 186 798,00
14.	Důchodové spoření	338	0,00	0,00
15.	Daň z příjmů	341	0,00	0,00
16.	Ostatní daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění	342	5 262 733,00	3 618 800,00
17.	Daň z přidané hodnoty	343	533 652,00	1 849 564,00
18.	Závazky k osobám mimo vybrané vládní instituce	345	0,00	0,00
19.	Závazky k vybraným ústředním vládním institucím	347	0,00	0,00
20.	Závazky k vybraným místním vládním institucím	349	0,00	0,00
21.	Přijaté zálohy daní	351	0,00	0,00
22.	Přeplatky na daních	353	0,00	0,00
23.	Závazky z vratek nepřímých daní	354	0,00	0,00
24.	Zúčtování z přerozdělování daní	355	0,00	0,00
25.	Závazky z exekuce a ostatního nakládání s cizím majetkem	357	0,00	0,00
26.	Ostatní závazky ze správy daní	359	0,00	0,00
27.	Krátkodobé závazky z ručení	362	0,00	0,00
28.	Pevné termínové operace a opce	363	0,00	0,00
29.	Závazky z neukončených finančních operací	364	0,00	0,00
30.	Závazky z finančního zajištění	366	0,00	0,00
31.	Závazky z upsaných nesplacených cenných papírů a podílů	368	0,00	0,00
32.	Krátkodobé přijaté zálohy na transfery	374	0,00	0,00
33.	Krátkodobé zprostředkování transferů	375	0,00	0,00
34.	Závazky z řízení likvidity státní pokladny a státního dluhu	248	0,00	0,00
35.	Výdaje příštích období	383	10 044 585,63	1 585 020,96
36.	Výnosy příštích období	384	24 285,00	38 481,00
37.	Dohadné účty pasivní	389	2 635 590,30	2 800 910,00
38.	Ostatní krátkodobé závazky	378	30 108 941,29	24 425 471,16

Přehled pohledávek organizace určených k vymáhání za rok 2017 v Kč	
CELKOVÁ HODNOTA POHLEDÁVEK URČENÝCH K VYMÁHÁNÍ	1 750 999,74 Kč
Celková hodnota pohledávek již uhrazených	377 946,74 Kč
Celková hodnota pohledávek dosud neuhrazených	1 373 053,00 Kč
Celková hodnota odepsaných pohledávek	0,00 Kč
Celková hodnota pohledávek za dlužníky v insolvenčním řízení	0,00 Kč
Celková hodnota pohledávek, které jsou předmětem právních sporů	866 774,00 Kč
Celková hodnota pohledávek přihlášených do vyrovnání	0,00 Kč
Zajištění pohledávek (zástavní právo, uznání závazku aj.)	

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Spolupráce s mezinárodními organizacemi

Udržování kontaktů a spolupráce s orgány Evropské unie, mezinárodními organizacemi a zahraničními institucemi obdobného charakteru představovaly nedílnou součást odborných činností ústavu v roce 2017. Experti ÚKZÚZ zastupovali ČR v orgánech EU, v pracovních skupinách Rady EU a výborech Evropské komise; probíhala také spolupráce s mezinárodními organizacemi, jako jsou např. UPOV (Mezinárodní unie pro ochranu nových odrůd rostlin), ISTA (Mezinárodní asociace pro zkoušení osiva), OIV (Mezinárodní organizace pro révu vinnou a víno), OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj), EPPO (Evropská a středozevní organizace ochrany rostlin), WTO (Světová obchodní organizace).

Účast v mezinárodních projektech

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský a jeho experti se v roce 2017 podíleli na realizaci následujících projektů:

MOLDAVSKO

Vytvoření a implementace vinohradnického a vinařského registru v Moldavské republice

Donor: Česká rozvojová agentura (ČRA)

Období realizace: 3/2017 – 12/2018

Cílem tohoto projektu je napomoci vytvoření registru vinic a vín, který bude v souladu s *acquis communautaire* a který umožní sledování a určení původu produkce vína v Moldavsku, čímž bude podpořen vstup moldavských vinařů na trhy EU. Vedle odstranění vývozních překážek a vytvoření pravidel a podmínek na úrovni místních trhů projekt zlepší i podmínky spotřebitelů na trhu. Harmonizace legislativy a dosažení stabilního právního prostředí v této oblasti navíc napomůže přílivu zahraničních investic.

Mimo dodávky na míru vytvořeného automatizovaného informačního systému vinohradnického a vinařského registru, zahrnují aktivity praktická školení, která se budou konat v institucích příjemce, a také několik studijních pobytů na území České republiky. Prostřednictvím těchto a dalších workshopů a seminářů předají naši klíčoví experti své znalosti, zkušenosti a osvědčené postupy příjemcům projektu.

Institucionální podpora v oblasti ekologického zemědělství v Moldavské republice

Donor: Česká rozvojová agentura (ČRA)

Období realizace: 6/2017 – 6/2021

Cílem projektu je posílení sektoru ekologického zemědělství v Moldavské republice v souladu s požadavky EU. Cílem je zvýšení kapacity, transparentnosti a důvěryhodnosti státních institucí v oblasti ekologického zemědělství.

Výstupem projektu je posílená státní správa v oblasti ekologického zemědělství, vytvoření funkčního systému jednotné autorizace vstupů do EZ, posílená kompetentnost místní laboratoře v oblasti ekologického zemědělství a zavedený systém pro doporučování agrotechnických postupů, druhů a odrůd vhodných pro ekologické zemědělství.

GRUZIE

Posílení kapacit v oblasti zdraví rostlin v Gruzii

Partner: National Food Agency

Období realizace: 9/2017 – 12/2021

Cílem tohoto projektu je vytvořen fungujícího fytosanitárního systému včetně úředních kontrol a postupů, které budou v souladu s legislativou EU, a který umožní produkci zdravého rozmnožovacího materiálu na území Gruzie. Konkrétně bude projekt zaměřen na vytvoření registru osob podnikajících v oblasti ochrany zdraví rostlin, na oblast monitoringu a kontroly škodlivých organismů, na systém registrace a kontroly pesticidů a hnojiv a v neposlední řadě na zavedení validaci nových laboratorních metod pro detekci škůdců.

BOSNA A HERCEGOVINA

Zvyšování bezpečnosti potravin v Bosně a Hercegovině

Partneři: Úřad Bosny a Hercegoviny pro ochranu zdraví rostlin, Ministerstvo zemědělství, lesnictví a vodního hospodářství Republiky srbské a Ministerstvo zemědělství, vodního hospodářství a lesnictví Federace Bosny a Hercegoviny

Období realizace: 10/2017 – 12/2021

Cílem projektu je posílení role kompetentních orgánů v oblasti kontroly bezpečnosti potravin. BiH potřebuje rozdělit a přesně určit odpovědnost jednotlivých státních institucí, nastavit vhodné postupy a metody v této oblasti. Projekt je v souladu s Cílem udržitelného rozvoje č. 16, neboť se zaměřuje na podporu efektivních a transparentních institucí na více úrovních. Úkolem projektu je posílit roli kompetentních orgánů a zajistit dostatečné kontroly od roku 2020. Projekt nastaví vhodné postupy a systémy ve třech oblastech kontrol: pesticidů a hnojiv (výstup 1., zodpovědný ÚKZÚZ), salmonely (výstup 2.) a přídatných látek (výstup 3.).

Institucionální podpora certifikace a kontroly rostlinného materiálu

Partneři: Úřad Bosny a Hercegoviny pro ochranu zdraví rostlin, Ministerstvo zemědělství, lesnictví a vodního hospodářství Republiky srbské a Ministerstvo zemědělství, vodního hospodářství a lesnictví Federace Bosny a Hercegoviny

Období realizace: 1/2014 – 12/2018

Cílem tohoto projektu je pomoci vytvořit systém certifikace, úřední kontroly a postupů, které budou v souladu s právními předpisy EU a které umožní produkci certifikovaného rozmnožovacího materiálu v Bosně a Hercegovině. Zároveň tento projekt umožní zemědělcům z BaH získat rostlinný materiál bez známek onemocnění, a to včetně nových odrůd. Mimo odstranění překážek při exportu a narovnání podmínek na místním trhu, dojde i k posílení postavení spotřebitele na trhu. Nelze opomenout ani stabilizaci právního prostředí v dané oblasti, což by mělo přispět k přílivu investic ze zahraničí.

Národní program pro Srbsko v rámci programu IPA – Asistence pro přechodné období a výstavbu institucí pro rok 2013 (Twinning)

Budování dalších kapacit v oblasti přípravků na ochranu rostlin a residuů pesticidů v Srbské republice

Partneři: Health and Safety Executive (CRD/HSE, UK – vedoucí partner), ÚKZÚZ – junior partner, MAEP (RS) - příjemce

Období realizace: 09/2016 – 03/2018

Cílem projektu je harmonizovat oblast přípravků na ochranu rostlin a residuů pesticidů v Srbsku s požadavky EU, a to prostřednictvím dalšího posilování institucionální a administrativní kapacity MAEP - ředitelství pro ochranu rostlin.

VZTAHY S VEŘEJNOSTÍ

ÚKZÚZ klade v rámci informování zemědělské i laické veřejnosti důraz na aktuální témata a způsob jejich interpretace směrem k vybraným cílovým skupinám. Usiluje zejména o přehlednost a srozumitelnost, přičemž ke komunikaci využívá následujících nástrojů.

Komunikace s médii

ÚKZÚZ se zaměřuje na komunikaci s tištěnými i elektronickými médii formou sdělování aktuálních informací o změnách a novinkách v oblastech jednotlivých odborných činností ÚKZÚZ, které v sobě zahrnují i výstupy z pořádaných odborných akcí ÚKZÚZ.

Základním nástrojem pro komunikaci s veřejností prostřednictvím médií je vydávání tiskových zpráv a publikování aktuálních sdělení. V roce 2017 bylo vydáno 30 tiskových zpráv a 17 aktualit. Nedílnou a navazující součástí této komunikace je aktivní spolupráce se zpravodajskými a publicistickými redakcemi významných druhů médií – televizí, rozhlasem, tiskem, internetovým zpravodajstvím. V roce 2017 došlo k navýšení zájmu médií o prezentované činnosti. Zejména při zveřejnění informací k podezření z výskytu bakterie *Xylella fastidiosa* (koncem března) byl zaznamenán zvýšený zájem médií o danou problematiku. Další významným tématem byla novela zákona o vinohradnictví. ÚKZÚZ průběžně odpovídá na dotazy individuálně vznesené jednotlivými médii. Členové managementu a vybraní experti z jednotlivých odborných útvarů tak ve spolupráci s tiskovou mluvčí informují odbornou i laickou veřejnost o aktuálním dění v daných oblastech činnosti ÚKZÚZ v potřebné časové odezvě.

Webové stránky a sociální sítě

Webová prezentace ÚKZÚZ je součástí portálu eAGRI Ministerstva zemědělství ČR (MZe) a pro její správu je používán publikační systém MZe. Prioritou ÚKZÚZ je při správě webové prezentace především aktuálnost obsahu všech odborných částí portálu www.ukzuz.cz.

Specialisté z jednotlivých odborných útvarů taktéž přispívají k informovanosti veřejnosti formou odpovědí na dotazy uživatelů z webového formuláře. V roce 2017 odpověděli bezmála na 100 dotazů veřejnosti.

Webové stránky jsou stále důležitým komunikačním médiem, což vyplývá např. z dotazníků hodnocení akcí, které ÚKZÚZ pořádá (přehled akcí viz níže). Web ÚKZÚZ je pozitivně hodnocen z pohledu jeho přehlednosti (známka 2,5), informačního obsahu (1,7) a aktuálnosti (1,7). Zvýšenému přístupu na webové stránky přispívají i profily ÚKZÚZ na sociálních sítích, v jejichž příspěvcích se na části webu odkazujeme.

Prostřednictvím profilů na sociálních sítích Facebook a Twitter využívá ÚKZÚZ možnosti interaktivní komunikace s uživateli a prezentuje průběžný přehled odborných činností ÚKZÚZ. Za stěžejní považujeme firemní profil na Facebooku, kde jsme uživatelům v roce 2017 nabídli na 200 příspěvků. Ačkoli doposud nebylo využito placené propagace, a je využíváno pouze organického dosahu příspěvků, došlo v průběhu roku k navýšení členské základny fanoušků a sledovanost má zvyšující se tendenci. Dle zpětných reakcí uživatelů je tento typ komunikace hodnocen velmi kladně.

Pořádání akcí a účast na zemědělských výstavách a veletrzích

V souvislosti s aktuálními činnostmi ÚKZÚZ nebo zemědělskými událostmi byly pro cílové skupiny organizovány odborné semináře, konference nebo tematicky zajištěny prezentace úřadu na veletrzích a výstavách; jejich výčet je uveden níže.

Odborné akce a semináře pořádané ÚKZÚZ

- Dvoudenní mezinárodní konference 25 let monitoringu půd v České republice BRNO, 1. - 2. 2017, akce pod záštitou ministra zemědělství Mariana Jurečky (220 účastníků)
- Odborný seminář INTEGROVANÁ OCHRANA PŘI PĚSTOVÁNÍ OBILNIN, PRAHA 1. 3. 2017, akce pod záštitou ministra zemědělství Mariana Jurečky (210 účastníků)
- Konference - ROSTLINOLÉKAŘSKÁ RIZIKA V EVROPSKÉ UNII včetně první tiskové konference, 30. 5. 2017, BRNO, akce pod záštitou ministra zemědělství Mariana Jurečky (220 účastníků)
- POLNÍ DEN ÚKZÚZ 2017 - 140 let semenářské kontroly, - zkušební stanice Přerov nad Labem, 20. 6. 2017 (230 účastníků)

Zahraniční zasedání

- Zasedání OECD – schémata pro odrůdovou certifikaci osiva 26. – 30. 6. 2017 - Praha/ Přerov nad Labem

Spoluúčast ÚKZÚZ na odborných akcích

- „Výstava „Naše Pole 2017“, Nabočany, 13. – 14. 6. 2017
- „NOC VĚDCŮ“, Brno, 6. 10. 2017
- „Rostlinolékařské dny“ Pardubice, 8. – 9. 11. 2017
-

Účast na tuzemských výstavách a veletrzích pod patronací MZe

- Národní výstava hospodářských zvířat a zemědělské techniky, Brno, 11. - 14. května 2017
- Země Živitelka, České Budějovice, 24. – 29. srpna 2017
- Flora Olomouc, Olomouc 5. – 8. 10. 2017

Akce jsou vyhodnocovány prostřednictvím Dotazníků spokojenosti a dle reakcí se setkávají s velmi kladnou odezvou účastníků. Tato forma získání zpětné vazby je významným přínosem např. v kontextu podnětů k dalším tématům pořádaných akcí.

Ostatní

Nedílnou součástí PR aktivit ÚKZÚZ je publikační činnost, která je zajišťována jak odbornými příspěvky specialistů ÚKZÚZ do jednotlivých tištěných médií (týdeník Zemědělec, časopis Úroda, Zahradnictví, Krmivářství a další), tak vydáváním odborných neperiodických publikací, kterým jsou přidělována čísla ISBN a jejich distribucí do knihoven s právem povinného výtisku dle zákona č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích. Seznam těchto publikací uvádí tabulka č. 1.

Podle zákona č. 147/2002 Sb., o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském, vydává ústav Věstník ÚKZÚZ. Ve Věstníku ústav uveřejňuje údaje stanovené zvláštními zákony, oznámení a informace ústavu. Věstník ústavu tvoří odborné řady příslušných technických odborů. Elektronická podoba Věstníku ÚKZÚZ je k dispozici ke stažení ve formátu PDF na www.ukzuz.cz.

Tabulka č. 1 Seznam neperiodických publikací s přiděleným ISBN vydaných v ÚKZÚZ v období 2017

P.č.	Autor	vazba	Název	ISBN
1	Kolektiv autorů		Monitoring půd zemědělských půd v ČR 1992-2013 – 25 let	978-80-7401-136-8
2	Ing. Jaroslav Horký, CSc., Ing. Dan Spáčil	bulletin	Historie rostlinolékařské diagnostiky	978-80-7401-138-2
3	Ing. Petr Zehnálek, Ing. Pavel Kraus	bulletin	Olejniny 2017	978-80-7401-137-5
4	Ing. Tomáš Mezlík	bulletin	Luskoviny 2017	978-80-7401-139-9
5	Ing. Ivana Ludvíková a kolektiv	bulletin	Přehled odrůd révy 2016 – druhé vydání	978-80-7401-140-5
6	Ing. Václav Čermák	bulletin	Brambor 2017	978-80-7401-141-2
7	Ing. Vladimíra Horáková, Ing. Olga Dvořáčková	bulletin	Obilniny 2017	978-80-7401-142-9
8	Ing. Svatopluk Rychlý, Ing. David Fryč, Ing. Olga Škulavíková	bulletin	Monitorování letu mšic v České republice v roce 2016 a jejich očekávaný stav v roce 2017	978-80-7401-143-6
9	Ing. Barbora Dobiášová	bulletin	140 let semenářské kontroly	978-80-7401-144-3
10	Ing. Jiří Hakauf a kol.	bulletin	Příručka přehlížeatele množitelských porostů	978-80-7401-145-0
11	Ing. David Fryč, Ing. Svatopluk Rychlý	bulletin	Mšice / Malý atlas do ruky 4.	978-80-7401-146-7
12	Ing. Smatanová, Ing. Kompršová, Ing. Sušil	bulletin	Výsledky agrochemického zkoušení zeměděl. půd za období 2011-2016	978-80-7401-147-4
13	Ing. Smatanová, Ing. Němec, Ing. Sušil	bulletin	Porovnání vývoje agrochemických vlastností půd za období 2005-2010 a 2011-2016	978-80-7401-148-1
14	Ing. Petr Kapitola, Ing. Petr Kroutil, Ing. Tomáš Růžička, Ing. Hana Řehořová, Ing. Barbora Topičová		Karanténní a škodlivé organismy 2017	978-80-7401-149-8
15	Ing. Marek Povolný, Ing. Evžen Vacek	bulletin	Kukuřice 2017	978-80-7401-150-4
16	Ing. Rašek Brom a kolektiv	bulletin	Cukrovka 2017	978-80-7401-151-1

Výběr fotografií z akcí (více fotografií na webových stránkách či facebookovém profilu)

Mezinárodní konference 25 let monitoringu půd v ČR

*NOC VĚDCŮ v areálu Botanické zahrady
přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity*

Polní den ÚKZÚZ v Přerově nad Labem

Seminář Integrovaná ochrana při pěstování obilnin

Výstava „Naše pole“ v Nabočanech

Rostlinolékařská rizika v EU - tisková konference

Výstava Země Živitelka

AUDIT

Odbor auditu a řízení kvality je organizačně i funkčně nezávislý útvar, oddělený od řídicích a výkonných struktur, podřízený přímo řediteli ústavu. Ředitele OAŘK jmenuje a odvolává ředitel ústavu. Působnost OAŘK vymezuje Organizační řád ÚKZÚZ. Vedení Odboru auditu a řízení kvality sídlí v Praze (ředitel, sekretariát), dvě oddělení sídlí v Brně (6 interních auditorů, hlavní metrolog a koordinátor pro BOZP a PO).

Prostřednictvím interních auditů je prověřována zejména shoda s požadavky právních a interních předpisů a shoda s požadavky normy ČSN EN ISO 9001. Systém interního auditu v ÚKZÚZ vychází zejména ze zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, ve znění pozdějších předpisů a z Nařízení EP a Rady č. 882/2004, o úředních kontrolách.

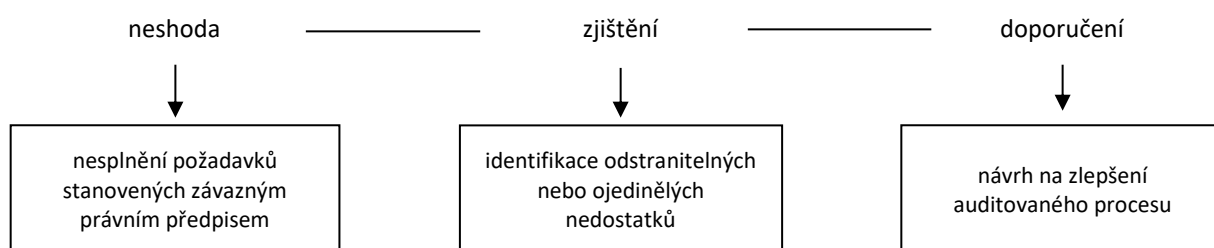
Vlastní výkon interního auditu popisují Pravidla k provádění interních auditů, která vychází jednak z mezinárodního standardu - „Mezinárodní rámec profesní praxe interního auditu“ a z normy ISO 19011.

Pravidla popisují zejména:

- zásady auditu,
- odbornou způsobilost auditorů, která by měla podporovat samostatnost a nezávislost úsudku auditora,
- plánování a přípravu auditu,
- zahájení, průběh a závěr auditu,
- strukturu zprávy z auditu a používanou dokumentaci,
- způsob práce s připomínkami k výsledkům auditu.

Na uvedenou směrnici navazuje Směrnice pro řízení neshod, zjištění a pro nápravná a preventivní opatření, která definuje vztah mezi „neshodou“, „zjištěním“ a „doporučením“ a upřesňuje způsob práce s těmito identifikovanými stavy.

Obrázek č. 1: Grafické vyjádření vztahu neshoda – zjištění – doporučení:

Plán a cíle Odboru auditu a řízení kvality

Ředitel Odboru auditu a řízení kvality každoročně vydává Program auditů na daný rok. Program auditů vzniká ve vzájemné spolupráci ředitele ústavu a ředitelů sekcí a odborů. Program auditů na rok 2017 byl zaměřen zejména na koncepci rozvoje ústavu, administrativní, kontrolní a odborné procesy.

Plány na jednotlivé audity sestavují auditorské týmy, resp. garanti auditovaných oblastí, které stanoví ředitel odboru nařízením.

Hlavní cíle Odboru auditu a řízení kvality na rok jsou součástí Politiky kvality OARĚK a jsou to zejména:

- efektivní systém řízení kvality, interních auditů a analýz hospodaření (plníme prostřednictvím organizace práce, plánování, spoluprací při revizích interních předpisů, apod.),
- objektivita auditů (je dána prací s doložitelnými informacemi, skutečnostmi a fakty, nezávislostí vlastního úsudku, obsahem komentářů a vyjádření auditovaných ve zprávách z auditů), spolupráce s ostatními organizačními útvary (vzájemná spolupráce během auditů a při zlepšování řídicích a kontrolních mechanismů auditovaných procesů),
- průkaznost výsledků (neshody, zjištění nebo doporučení uváděné ve zprávách vycházejí z objektivně nalezených a doložitelných skutečností),
- dostupnost zpráv z interních auditů (výsledky jsou k dispozici v systému SharePoint).

Interní audit v roce 2017

Odbor auditu a řízení kvality provádí tyto základní typy interních auditů:

- audit v oblasti finanční kontroly podle zákona o finanční kontrole (finanční audit),
- odborné audit ve smyslu Nařízení EP a Rady č. 882/2004, (audit výkonnosti a efektivity úředních kontrol a zkušebnictví, administrativních procesů, atd.),
- systémové audit řízení kvality v souladu s ČSN EN ISO 9001 (audit systémů).

V roce 2017 byly auditovány následující procesy:

- úřední kontroly,
- vybrané registrační procesy,
- vybrané procesy a činnosti systému rostlinolékařské péče,
- metodické a inspekční činnosti,
- odborné činnosti,
- systémy a kvalita řízení,
- finanční analýzy a vnitřní kontrolní mechanismy týkající se financí (VKS, struktura rozpočtu, příjmy, atd.),
- konzultační návštěvy útvarů (v souvislosti s přípravou na dozorový audit plnění požadavků normy ČSN EN ISO 9001 a s přípravou střednědobé strategie rozvoje ústavu).

Každý audit byl analýzou procesu, kterou bylo možné provést pouze s pomocí jasně stanovených kritérií auditu podle typu a povahy auditovaného procesu. Hlavními obecnými kritérii interních auditů byly zejména:

- požadavky z právních předpisů,
- požadavky technických a systémových norem a standardů,
- požadavky z vnitřních předpisů ústavu.

Výsledky interních auditů byly součástí zpráv z jednotlivých auditů a byly pravidelně prezentovány na poradách vedení ústavu.

Výsledky auditů obsažené ve zprávách slouží vedení ústavu jako zdroj informací o:

- dodržování požadavků uvedených v právních a vnitřních předpisech,
- nastavení řídicích a kontrolních systémů,
- faktické i ekonomické účinnosti a přiměřenosti úředních kontrol a zkušebnictví.

Popsaná koncepce interního auditu a prezentace výsledků interních auditů umožňuje přijmout včas nápravná, lépe však preventivní opatření v případech, kdy jsou auditem nalezeny neshody, zjištění a doporučení ve smyslu zákona o finanční kontrole a vnitřních předpisů.

Řízení kvality

Řízení kvality procesů, činností a agend ústavu umožňuje funkční systém kvality managementu ústavu, který je zaveden v souladu s normou ČSN EN ISO 9001. Systém zahrnuje především:

- jasně definovanou organizaci práce a z ní vyplývající organizační strukturu ústavu,
- popsané kompetence, pravomoci a odpovědnosti organizačních útvarů v Organizačním řádu ÚKZÚZ a v pracovních náplních zaměstnanců ústavu,
- jasně identifikované procesy a činnosti jednotlivých organizačních útvarů ústavu prostřednictvím procesních map, definované vazby mezi nimi,
- popsané a definované kontrolní mechanismy v interních předpisech ústavu (Politika kvality ÚKZÚZ, Příručka organizace ÚKZÚZ, řády a pravidla, metodické pokyny),
- systém řízení a řízenosti interní a externí dokumentace (Pravidla pro písemnosti a řízenou dokumentaci).

Pro snazší střednědobé plánování interních auditů slouží zpracovaná riziková analýza ústavu, která v obecné rovině konkretizuje souhrnnou SWOT analýzu klíčových oblastí rozvoje ústavu, která je součástí Strategie rozvoje ÚKZÚZ.

Systém kvality managementu ústavu namátkově prověřují systémové audity řízení kvality v souladu s ČSN EN ISO 9001 (audity systémů), které jsou součástí auditů odborných procesů a činností (audity výkonnosti a efektivity úředních kontrol a zkušebnictví, administrativních procesů, atd.), zároveň systém managementu kvality pravidelně prověřují externí certifikační nebo akreditační autority - např. společnost LL-C Certification, Český institut pro akreditaci, o.p.s (ČIA) a další.

Výsledky Interních a externích auditů

Jedná se o objektivně doložitelné skutečnosti, které jsou součástí jednotlivých zpráv. Výsledky IA jsou v souladu s pravidly ve zprávách uváděny jako neshody, zjištění a doporučení.

Celkem v roce 2017 proběhly:

Konzultace:

- týkaly se různých témat a organizačních útvarů, pro tvorbu koncepce rozvoje ústavu vznikly pracovní skupiny a interní audit se aktivně účastnil konzultací v rámci pracovních skupin podílejících se na koncepci interních procesů

Interní audity odborných činností a QMS

- ověřovaly systém QMS a odborné procesy společně, přehled všech interních auditů je uveden v tabulce níže

Externí audity:

- 1 externí dozorový audit plnění požadavků ČSN EN ISO 9001
- dozorové audity ČIA – 4 externí audity v rámci NRL, 2 externí audity v NRL – OOS a 2 externí audity v NRL-ODIA,
- audity FVO – 3 auditní návštěvy, audit CPVO na zkoušky DUS (krmiva, systém úředních kontrol, systém interního auditu)

Zjištění a doporučení:

- celkem 2 zjištění z auditů odborných činností a 1 zjištění z auditu finanční evidence vybraných projektů, u identifikovaných zjištění jde o méně závažné formální nedostatky,
- celkem 70 doporučení z interních auditů (převážně formální nedostatky při řízení dokumentů).

Souhrn výsledků interních auditů je také součástí každoročního přezkumu managementu kvality ústavu, který je prezentován na poradě vedení ústavu v I. čtvrtletí následujícího roku.

Metrologie a normalizace

V roce 2017 se hlavní metrolog připravoval na akreditace kalibrační laboratoře za oblast teploty. Akreditace už bude prováděna podle nového vydání normy ISO 17025:2017, která vyšla k 1. 12. 2017 a český překlad se očekává na jaře roku 2018. Potom kontroly teplot budou uznány jako interní kalibrace, které mají vyšší váhu a umožní šetření provozních nákladů u akreditovaných útvarů ÚKZÚZ.

Za rok 2017 provedl 13 metrologických kontrol na vybraných pracovištích ústavu, kde kontroloval dodržení metrologického pořádku na pracovištích, označování měřidel a dodržování lhůt pro kalibrace a ověřování podle zákona č. 505/1990 Sb. o metrologii, ve znění pozdějších předpisů. Nejvíce doporučení bylo směřováno k chybějícímu nebo špatnému označení měřidel a ke špatnému zařazení měřidel.

V roce 2017 bylo provedeno 88 kontrol teplot u sušáren, termostatů a pecí. Tyto kontroly teplot jsou prováděny u pracovišť NRL a OPZ, kde potřebují kontrolu teplot pro správný výkon příslušné zkoušky.

Za oblast normalizace probíhá v ÚKZÚZ každoročně hlasování k návrhu norem za oblast krmiv, živočišných rostlinných tuků a olejů, hnojiv a biostimulantů v orgánech CEN a ISO, které je vedeno centrálně přes hlavního metrologa, aby byla zaručena jednotnost výstupu směrem k ČAS (Česká agentura pro standardizaci). V roce 2017 proběhlo přibližně 128 hlasování a připomínkování k návrhu norem.

Hlavní metrolog má také vyjednaný souhlas s rozmnožováním a šířením technických norem ČSN v rámci ústavu a za rok 2017 rozeslal 49 nových technických norem ČSN a ISO na jednotlivé pracovníky ÚKZÚZ.

BOZP a PO

V roce 2017 bylo provedeno 78 kontrol BOZP a PO z plánovaných 75. Z kontrol bylo vyhotoveno 68 zápisů, při kterých bylo stanoveno 10 doporučení. 7 doporučení bylo již splněno. 3 doporučení trvají do 31. 1., 31. 3. a 31. 5. 2018. Splnění bude prověřeno po skončení termínů.

V roce 2017 bylo provedeno 46 školení BOZP a PO z plánovaných 40. Počet proškolených zaměstnanců bylo provedeno 539 z plánovaného počtu 550 (z toho – 72 VZ, 399 Z, 29 PPO, 39 PPH). 4 vedoucí zaměstnanci byli proškoleni již v roce 2016. 7 zaměstnanců z důvodu nemoci budou proškoleni v roce 2018.

V roce 2017 jsou evidovány 3 PÚ s PN. Koeficient úrazovosti ústavu je 0,26 (počet PÚ na 100 zaměstnanců / celkový počet zaměstnanců $3 \times 100 : 1130 = 0,26$). 1 PÚ – odškodněn (Ing. Stanislava Kopecká – ve výši 35 912,- Kč). 1 PÚ – odškodnění předáno na mzdovou účtárnu (Ing. Ludmila Švarcová). 1 PÚ – příprava na odškodnění (Helena Koutná – odeslán návrh na

odškodnění a posudek o ohodnocení bolesti). Bylo provedeno jednorázové odškodnění ztížení společenského uplatnění (Procházka Jaromír – ve výši 112 900,- Kč). Dále bylo provedeno zpracování odškodnění bolesti pro nemoc z povolání (Jirsová Jaroslava – ve výši 100 000,- Kč).

V roce 2017 bylo u ústavu provedeno 6 vnější kontrol. 1) KHS Plzeň kontrola dne 25. 1. 2017 na OdNRL Plzeň, z důvodu šetření k ověření podmínek vzniku onemocnění paní Jirsové. 2) OIP Praha kontrola dne 10. 2. 2017 na ZS Vysoká – 3 nedostatky. Dne 28. 3. 2017 odeslána zpráva o odstranění - prevenci nedostatků. 3) KHS ÚP Svitavy kontrola dne 27. 3. 2017 na ZS Hradec nad Svitavou a Truhlářské dílně – 2 nedostatky. Dne 4. 5. 2017 odeslána zpráva o odstranění nedostatků. 4) HZS Havlíčkův Brod tematická kontrola PO dne 3. 5. 2017 na RP H. Brod a ZS Lípa – 5 zjištěných nedostatků. Dne 26. 7. 2017 byla odeslána zpráva o odstranění nedostatků. 5) HZS Havlíčkův Brod kontrolní dohlídka PO dne 29. 8. 2017 na RP H. Brod a ZS Lípa – nedostatky splněny. 6) HZS Brno tematická kontrola PO dne 5. 10. 2017 na laboratorním pavilonu Brno Hroznová – bez zjevných nedostatků.

Náměty na zlepšení a plány na další období

Systém interního auditu se stále vyvíjí a díky rostoucím zkušenostem se zlepšuje příprava na jednotlivá témata a důsledkem je vyšší vypovídací hodnota analytických textů uvedených ve zprávách a z nich plynoucích doporučení.

Závěrem lze konstatovat, že systém interního auditu ústavu je funkční a z hodnocení plynou hlavní náměty pro zlepšení:

- identifikovat možnosti zvyšování efektivnějšího využití finančních prostředků pro jednotlivé činnosti vykonávané ústavem (např. mimorozpočtové příjmy),
- ve spolupráci s ostatními organizačními útvary přispět ke zjednodušení interních předpisů ústavu a ke snížení interní administrativní zátěže v ústavu,
- podílet se na aplikaci nařízení k GDPR do podmínek ústavu,
- dokončit akreditaci kalibrační laboratoře na kalibraci teplot.

HNOJIVA A PŮDA

Schvalování hnojiv

Oddělení hnojiv schvaluje hnojiva a pomocné látky uváděné do oběhu čtyřmi legálními způsoby – jedná se o registraci a ohlášení (podle zákona č. 156/1998 Sb., o hnojivech), vzájemné uznávání (podle Nařízení EP a Rady (ES) č. 764/2008) a hnojiva ES (podle Nařízení EP a Rady (ES) č. 2003/2003). Hnojiva ES jsou však evidována a následně zveřejněna v Registru hnojiv pouze na základě žádosti výrobce resp. dodavatele, protože tato hnojiva ze své podstaty žádné evidenci ani povinnému hlášení nepodléhají. Stále trvá vyšší podíl zahraničních žadatelů – z toho v řadě případů není hlavním účelem uvádění těchto výrobků na český trh, ale využití rozhodnutí o registraci pro uvádění výrobků na ostatní členské trhy EU v rámci vzájemného uznání. Správní řízení kvůli nevyhovujícím vzorkům v rámci odborného dozoru byla vedena především za nedodržení jakostních parametrů (obsah živin, nerozložitelných příměsí, vlhkosti atd.). Překročení limitů rizikových prvků bylo zaznamenáno pouze u několika případů, z toho u jednoho statkového hnojiva (převažujícím důvodem zde byla přílišná medikace krmiv na bázi zinku a mědi, kdy tyto prvky projdou zažívacím traktem do výkalů). Problémem byla také některá fosforečná hnojiva uváděná do oběhu jako hnojiva ES, kde byl (ve srovnání s národními limity) zjišťován vyšší obsah rizikových prvků, především kadmia a chromu. Současná evropská legislativa totiž dosud nestanoví žádné limity rizikových prvků, ty by měly být zavedeny až v rámci nového nařízení, které se nyní projednává.

Tabulka č. 2: Schvalování hnojiv			
	2015	2016	2017
Vydaná rozhodnutí celkem	459	595	524
• rozhodnutí o registraci hnojiva/pomocné látky	126	226	194
• prodloužení o platnosti registrace	283	292	212
• žádost o změnu rozhodnutí o registraci	50	77	118
Ohlášená hnojiva	84	143	58
Vzájemné uznávání	28	72	50
HNOJIVA ES	114	84	66
Zrušené registrace	21	15	15

Tabulka č. 3: Odebrané vzorky hnojiv (z toho nevyhovující vzorky)			
	2015	2016	2017
Odborný dozor (bez cílených kontrol)	241 (15)	297 (14)	284 (17)
Cílené kontroly (digestáty, komposty, statková hnojiva)	103 (8)	141 (9)	141 (8)

Kontrola používání, skladování a uvádění hnojiv do oběhu

V rámci prvovýroby je při kontrolách ověřováno vedení evidence o použitých hnojivech, skladování a používání hnojiv, vše v souladu s platnou legislativou.

V rámci kontrol v prvovýrobě kontroluje ÚKZÚZ rovněž používání upravených kalů z čistíren odpadních vod (kontroly ČOV) a sedimentů na zemědělské půdě.

Mimo prvovýrobu je ústavem kontrolována oblast uvádění hnojiv a pomocných látek do oběhu – jejich balení, označování, výroba, distribuce v obchodní síti.

Tabulka č. 4: Kontroly používání, skladování a uvádění hnojiv do oběhu v roce 2017			
2017	Kontroly řádné	Kontroly celkem*	Kontroly s porušením•
Kontroly skladování a uvádění hnojiv do oběhu	195	207	8
Kontroly skladování a používání hnojiv	19	53	11
Kontroly používání kalů z ČOV	45	53	15

*plánované, následné, mimořádné (na podnět), • porušen minimálně jeden požadavek

V roce 2017 bylo provedeno 41 kontrol osob s oprávněním k provádění odběru vzorků půd v rámci agrochemického zkoušení zemědělských půd.

Nejčastější pochybení:

Nejvyšší míra potenciálního ohrožení životního prostředí vlivem zemědělské činnosti pochází z nedostatečně zabezpečených skladů hnojiv, popř. z nevhodně uložených hnojiv na zemědělské půdě, kdy jsou statková hnojiva ukládána bez souladu s havarijním plánem. V roce 2017 bylo poměrně častým porušením rovněž uvedení do oběhu hnojiva, které nesplňovalo deklarované hodnoty obsahu prvků či nevyhovělo obsahem rizikových prvků a látek a dále nezapravení tekutých statkových nebo kapalných organických hnojiv do 24 hod, tuhých statkových nebo tuhých organických hnojiv do 48 hod po jejich aplikaci na povrch zemědělské půdy.

Nejčastějším porušením v oblasti kontroly používání upravených kalů z ČOV na zemědělské půdě bylo v roce 2017 nezaslání hlášení o použití upravených kalů na zemědělské půdě ÚKZÚZ minimálně 14 dní před jejich použitím, nezapravení kalů do 48 hodin od jejich umístění na zemědělskou půdu, a dále nedodržení skladovacích podmínek dle § 3 vyhlášky č. 437/2016 Sb., o podmínkách použití upravených kalů na zemědělské půdě, při dočasném umístění upravených kalů z ČOV na DPB před jejich použitím.

Kontroly Cross Compliance

ÚKZÚZ, jako jedna z kompetentních kontrolních organizací, zajišťuje úřední kontrolu nad dodržováním požadavků Cross Compliance v oblasti životního prostředí u zemědělských podnikatelů hospodařících ve zranitelných oblastech (kontrola tzv. **nitratové směrnice**), u požadavků platných pro ochranu podzemních vod před znečištěním (**DZES 3**), kontrolu zákazu hnojení a aplikaci přípravků na ochranu rostlin (POR) v ochranných pásmech kolem vodních útvarů (**DZES 1**).

Tabulka č. 5: Kontroly Cross Compliance v roce 2017			
2017	Kontroly řádné	Kontroly celkem*	Kontroly s porušením•
Nitratová směrnice	173	200	27
DZES 1	309	318	6
DZES 3	309	384	69

*plánované, následné, mimořádné (na podnět), • porušen minimálně jeden požadavek CC nebo NK

Nejčastější pochybení:

V roce 2017 bylo v oblasti životního prostředí provedeno celkem 902 kontrol podmíněnosti, z nichž bylo na 102 kontrolách konstatováno porušení alespoň jednoho požadavku.

Mezi nejčastěji zjišťovaná pochybení v rámci systému Cross Compliance patřilo skladování závadných látek ve skladech, jejichž technický stav nesplňoval požadavky vodního zákona, uložení statkových a organických hnojiv nebo siláže na meliorované půdě, hnojení na zmrzlou půdu, nepovolená aplikace hnojiva ve třímetrovém ochranném pásmu podél vodního útvaru.

Mezi nejčastěji zastoupená porušení v roce 2017, která ovšem nemají vliv na vyplacenou výši dotací (nejsou hodnoceny v rámci kontrol podmíněnosti), patřilo neschválení havarijního plánu příslušným vodoprávním úřadem (či jeho absence), nesprávné uložení hnoje na zemědělskou půdu bez souladu s havarijním plánem, nedodržení postupu uvedeného ve vypracovaném havarijním plánu při vzniklé havárii a uložení hnoje na stejném místě déle než 12 měsíců.

Delegované kontroly

Delegované kontroly jsou ústavem zajišťovány pro platební agenturu (SZIF). Během kontrol dodržování požadavků plynoucích žadatelům žádajícím o některý z titulů v rámci AEO a AEKO opatření, jsou prověřovány obecné požadavky na hnojení a POR (vedení evidence), dále tzv. minimální požadavky na hnojení a používání POR a dále kontroly specifických podmínek platných pro obě oblasti (hnojiva a POR) v závislosti na kontrolovaných dotačních titulech.

Kontroly se zaměřují také na provádění pravidelných řezů v ovocných sadech a pravidelné ošetřování vinic v režimu integrované produkce. Na provádění těchto kontrol se podílejí Odbor kontroly zemědělských vstupů, Odbor rostlinolékařské inspekce, Oddělení trvalých kultur a Oddělení registrace vinic.

Pro SZIF jsou navíc každoročně odebírány vzorky technického konopí pro stanovení obsahu tetrahydrokanabinolu.

Tabulka č. 6: Delegované kontroly v roce 2017			
2017	Kontroly plánované	Počet kontrol*	Kontroly s porušením•
AEO	28	28	0
AEKO	751	763	18
Konopí na stanovení THC (kontroly/vzorky)	13/39	13/39	2

* plánované, následné, mimořádné (na podnět), • porušen minimálně jeden požadavek

Nejčastější pochybení:

Mezi nejčastěji zjišťovaná porušení při kontrolách agroenvironmentálně – klimatických opatření (AEKO) v roce 2017 patří, nedodržení bodové aplikace POR v rámci titulu obecná péče o extenzivní louky a pastviny, nakládání s POR bez zajištění odborně způsobilou osobou, nepovolená aplikace hnojiv nebo POR v rámci jednotlivých titulů zařazených do podopatření ošetřování travních porostů, neprovedení povinných prosvětlovacích řezů u podopatření integrovaná produkce ovoce.

Monitoring půd a monitoring vstupů do půdy

V rámci Bazálního monitoringu půd (BMP) probíhají pravidelné odběry vzorků půd a rostlin. Jedná se o dlouholetý program zaměřený na dlouhodobé sledování půdních charakteristik v předem stanovených intervalech na přesně prostorově definovaných plochách. Systém monitoringu byl založen v roce 1992 a jedním z jeho cílů je definovat stav a vývoj sledovaných parametrů v čase. Systém tvoří celkem 214 monitorovacích ploch.

V roce 2017 proběhly v rámci Bazálního monitoringu půd odběry vzorků půd a rostlin z vybraných monitorovacích ploch a pěti ploch v chráněných územích.

Monitoring vstupů do půdy zahrnuje odběry vzorků kalů z ČOV, půd po aplikaci kalů, rostlin pěstovaných na pozemcích s aplikovanými kaly a odběry sedimentů. Informace o aktuální depoziční zátěži krajiny a především zemědělské produkce poskytuje metoda aktivního biomonitoringu využívající jílku a borovice jako indikátorových rostlin.

Dále ÚKZÚZ vede tzv. Registr kontaminovaných ploch (RKP), což je databáze obsahující výsledky stanovení rizikových prvků v půdních vzorcích. Půdní vzorky pro potřeby RKP se neodebírají v terénu, ale vybírají se ze vzorků odebraných v rámci Agrochemického zkoušení zemědělských půd.

Na základě žádostí orgánů státní správy a samosprávy plánují a realizují pracovníci SZV odběry půdních vzorků, včetně vyhodnocení výsledků analýz. V roce 2017 bylo v tomto režimu odebráno, analyzováno a vyhodnoceno 31 půdních vzorků.

Zprávy zde: <http://eagri.cz/public/web/ukzuz/portal/hnojiva-a-puda/publikace/bezpecnost-pudy-zpravy/>

Tabulka 7: Monitoring půd a vstupů do půdy			
Agenda	Odebrané vzorky v roce 2017	Počet vzorků	Analyzované parametry
BMP	půdy BMP, CHÚ – každoroční odběry	45	organické polutanty
	rostliny BMP	84	rizikové prvky
	půdy na mikrobiologická stanovení	45	15 mikrobiologických analýz
	půdy na stanovení minerálního N	46	nitratový N, amoniakální N
	výkop a popis pedologických sond	9	fyzikální a chemické analýzy z jednotlivých půdních horizontů
RKP	půdy RTK – rozšiřování	612	rizikové prvky
	půdy RTK – ekologičtí zemědělci	30	rizikové prvky
Monitoring vstupů do půdy	kaly ČOV	82	rizikové prvky, ve vybraných vzorcích org. polutanty
	půda po aplikaci kalů z ČOV	36	rizikové prvky
	rostliny po aplikaci kalů z ČOV	17	rizikové prvky
	sedimenty	20	rizikové prvky, pH, zrnitost, živiny, ve vybraných org. polutanty

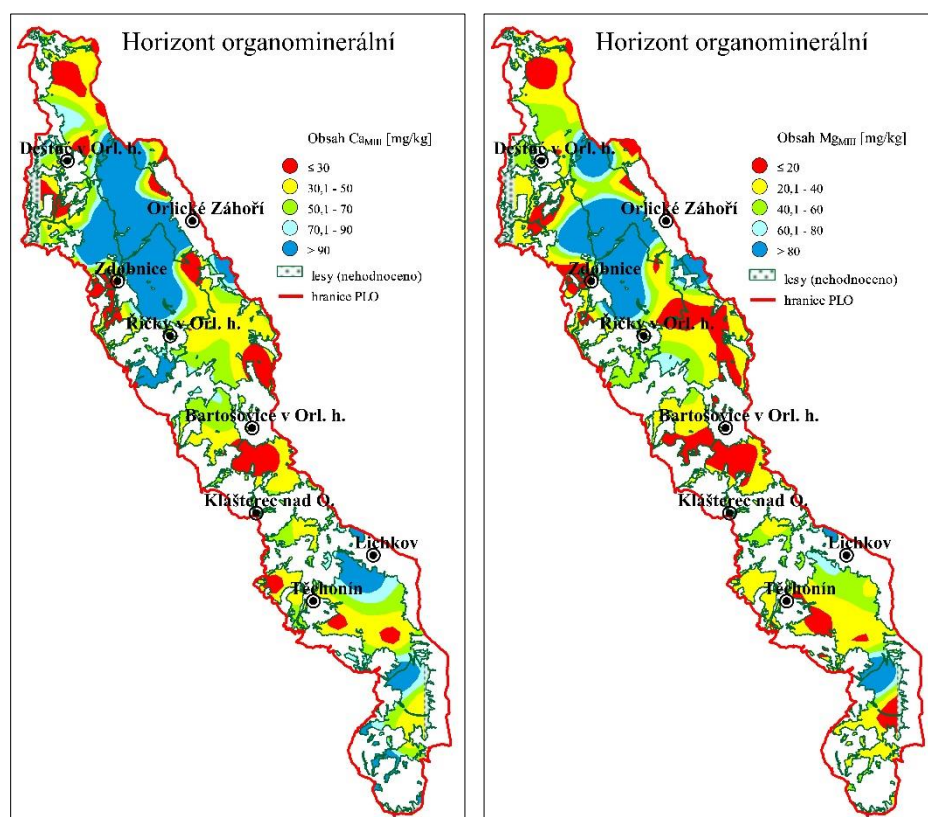
	aktivní biomonitoring - rostliny	26	rizikové prvky, PAH
--	----------------------------------	----	---------------------

Lesnická činnost

Průzkum výživy a hodnocení účinnosti vápnění

Průzkum výživy lesa, jako dlouhodobá periodická činnost, poskytuje informaci o chemizmu půd a asimilačních pletiv. V roce 2017 byla laboratorně i statisticky zpracována Přírodní lesní oblast (PLO) č. 25 Orlické hory. Při terénním průzkumu i zpracování získaných údajů, bylo dbáno na poskytnutí informací všem prostorově významným vlastníkům lesa.

Obrázek 2: Obsah přístupného vápníku a hořčíku v organominerálním horizontu lesních půd v PLO č. 25 Orlické hory

Při hodnocení účinnosti vápnění lesa byly vyhodnoceny výsledky šetření v Krušných horách na území lesní správy (LS) Kraslice, městské lesy Most, LS Litvínov, obecní lesy Jirkov a v PLO č. 26 Předhoří Orlických hor na lokalitách vápněných před 10 lety.

Terénní práce spočívaly ve vzorkování PLO č. 27 Hrubý Jeseník, kde byly odebrány vzorky pro průzkum výživy lesa. Pro hodnocení účinnosti vápnění byly vzorkovány lokality v PLO č. 1 Krušné hory a v PLO č. 16 Českomoravská vrchovina na LS Telč.

Pomocné látky v ochraně lesa

Na základě pokynu MZe byla ověřována navrhovaná metodika Ověřování kvality ošetření vytěžených kmenů insekticidy na základě přítomnosti účinné deklarované látky.

Tabulka č. 8: Průzkum výživy lesa a kontroly účinnosti vápnění

2017	Počet odběrných míst	Počet rostlinných vzorků	Počet půdních vzorků	Počet vzorků odparníky
Průzkum výživy lesa	75	150	225	
Kontrola vápnění	125	250	750	
Kontrola insekticidů				3

Agrochemické zkoušení půd

V rámci pravidelného zjišťování úrodnosti prováděného v šestiletých cyklech bylo v roce 2017 prozkoušeno celkem 481 100 ha z. p., a odebráno 67 130 půdních vzorků.

Tabulka č. 9: Průměrný obsah přístupných živin v jednotlivých krajích ČR

Kraj	Průměrná hodnota pH	Průměrný obsah přístupných živin (mg/kg)			
		P	K	Mg	Ca
Středočeský	6,3	92	275	155	3 414
Jihočeský	5,6	87	206	171	1 685
Plzeňský	5,6	71	218	189	1767
Karlovarský	5,6	77	397	221	1952
Ústecký	6,8	101	445	291	5759
Liberecký	5,9	119	227	177	1980
Královéhradecký	6,2	96	249	188	3 043
Pardubický	6	86	197	141	2 406
Vysočina	5,6	99	211	155	1 666
Jihomoravský	6,7	90	287	290	4 858
Olomoucký	6,3	94	238	193	3 016
Zlínský	6,3	78	267	249	3 666
Moravskoslezský	5,9	78	198	154	1 973
Česká republika	6,1	89	253	193	2 956

Dlouhodobé polní výživářské zkoušky

V roce 2017 byly na 11 stanicích vedeny 4 stacionární polní zkoušky, celkem na 1 611 pokusných parcelách. **Zkouška stupňované intenzity minerálního hnojení** je vedena 45 let. Ve zranitelné oblasti na třech lokalitách v rozsahu 72 parcel byla vedena 6 rokem dlouhodobá polní zkouška **porovnávací účinnost organických hnojiv** (kejdy, digestátů, kompostu) a minerálního hnojiva.

Vliv obhospodařování travního porostu na produkci se sleduje od roku 1969 na pokusné ploše v Závišíně. Hodnotí se vývoj produktivity, botanického složení a kvality píce a vlastnosti půdy pod trvalým travním porostem.

Na 12 lyzimetrických stanovištích v odlišných klimatických a půdních podmínkách jsou od roku 1987 dlouhodobě sledovány vstupy živin a doprovodných látek do půdy. Hodnotí se vstupy z organických a minerálních hnojiv, srážkových vod, případně závlahové vody a dále výstupy živin odčerpané sklizní a ztráty živin zjištěné v eluátu.

Nádobové zkoušky

V roce 2017 bylo ve vegetační hale v Brně založeno 7 nádobových zkoušek v 512 nádobách.

ODRŮDY

Ochrana práv k odrůdám a registrace odrůd

Národní odrůdový úřad ve spolupráci s Odborem provozním a zkušebním a ostatními odbornými pracovišti ústavu i mimo ústav zajistil řízení pro účely udělení ochranných práv k odrůdám a registrační řízení u všech odrůd v odborně zdůvodněném rozsahu. Pro účely registrace, ověřování odrůd po registraci, udělení ochranných práv k odrůdám, vegetační zkoušky Odboru osiv a sadby a pokusy pro vybrané odbory Sekce zemědělských vstupů bylo založeno 1209 pokusů a testů, což představovalo celkem 83 564 parcel na 16 pracovištích ústavu a 20 pracovištích u pověřených subjektů mimo ústav. Žadatelé o registraci a ochranu práv byli průběžně seznamováni s výsledky příslušných zkoušek, a to okamžitě po jejich zpracování v komplexní tabulkové formě.

V roce 2017 bylo přijato 57 žádostí o udělení ochranných práv, vydáno 74 osvědčení o udělení ochranných práv a u 64 odrůd byla ochranná práva ukončena.

V řízení o registraci a prodloužení registrace bylo přijato 793 žádostí, bylo vydáno 367 rozhodnutí o registraci a prodloužení registrace, výmaz ze Státní odrůdové knihy byl proveden u 327 odrůd z důvodu podání žádosti o zrušení registrace nebo uplynutí doby registrace. Odrůdová komise projednávala 1 nesouhlasné stanovisko žadatele o registraci s podklady pro vydání rozhodnutí o zamítnutí žádosti o registraci odrůdy, Odrůdová komise vydala souhlasné stanovisko s návrhem ÚKZÚZ. Proti rozhodnutí ústavu o zamítnutí žádosti o registraci nebylo podáno jedno odvolání k MZe.

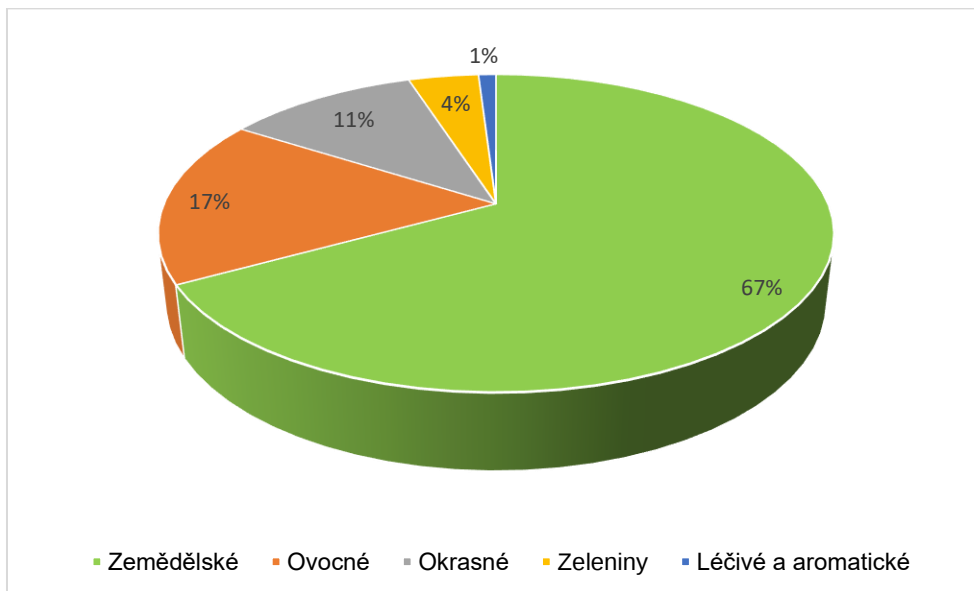
Tabulka č. 10: Přehled správních řízení 2017

			Ochrana práv	
	Registrace	Prodloužení registrace		
Žádosti přijaté	648	145	Žádosti přijaté	57
Zemědělské druhy	545	78	Zemědělské druhy	42
Zeleninové druhy	100	52	Zeleninové druhy	-
Ovocné druhy	3	15	Ovocné druhy	8
Okrasné druhy	-	-	Okrasné druhy	7
Léčivé a aromatické rostliny	-	-	Léčivé a aromatické rostliny	-
Žádosti vzaté zpět	377	3	Žádosti vzaté zpět	10
Žádosti zamítnuté	1	2	Žádosti zamítnuté	-
Rozhodnutí o registraci	178	189	Rozhodnutí o udělení ochranných práv	74
Zemědělské druhy	142	119	Zemědělské druhy	47
Zeleninové druhy	32	61	Zeleninové druhy	-
Ovocné druhy	4	9	Ovocné druhy	9
Okrasné druhy	-	-	Okrasné druhy	16
Léčivé a aromatické rostliny	-	-	Léčivé a aromatické rostliny	2

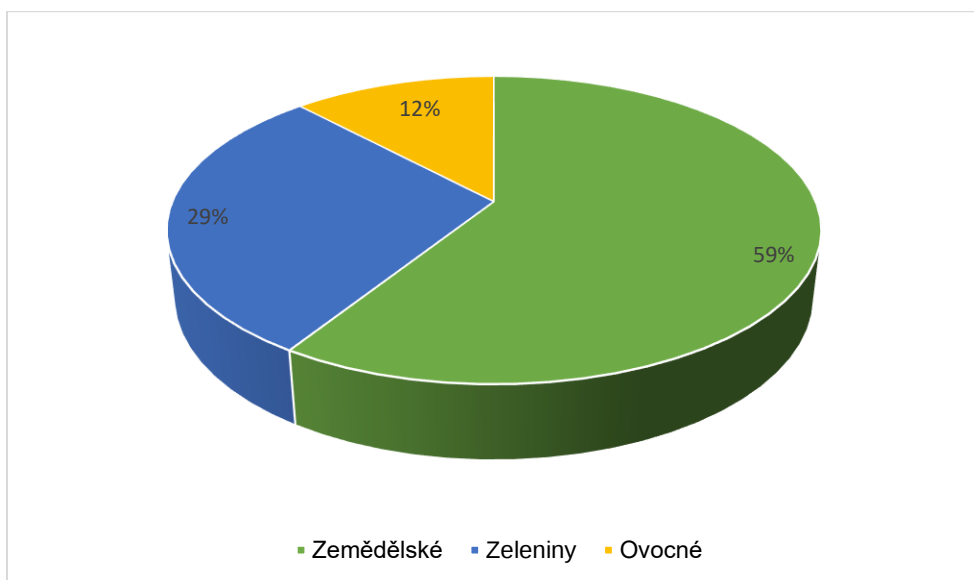
Zrušení registrace	49
Uplynutí doby registrace	327

Zánik ochranných práv	57
Uplynutí ochranných práv	7

Graf č. 2: Odrůdy chráněné na národní úrovni - zastoupení jednotlivých skupin plodin

Graf č. 3: Odrůdy registrované v ČR - zastoupení jednotlivých skupin plodin

Zkoušky pro Seznam doporučených odrůd (SDO)

V roce 2017 bylo podáno 262 žádostí do zkoušek pro SDO. Pro tento účel Národní odrůdový úřad zorganizoval a zajistil 81 samostatných pokusů založených na 32 lokalitách mimo ústav financovaných z dotačního titulu 9.A.b.4 – podpora pro samostatné odrůdové zkoušky

Zkoušky proběhly dle metodik zpracovaných ústavem a schválenými jednotlivými Komisemi pro SDO, sumarizaci a publikaci výsledků zajistili specialisté odboru. Poprvé byl publikován Seznam doporučených odrůd ječmene a pšenice jarní pro ekologické zemědělství.

Metodické změny

V návaznosti na evropskou legislativu byly pravidelně aktualizovány metodiky zkoušek odlišnosti, uniformity a stálosti. Seznamy aktualizovaných metodik byly uveřejněny ve vyhlášce č. 449/2006 Sb., o stanovení metodik zkoušek odlišnosti, uniformity, stálosti a užitné hodnoty odrůd.

Publikační činnost, účast na akcích, spolupráce s ostatními úřady a institucemi NOÚ

Informace o výsledcích zkoušek užitné hodnoty a doporučování odrůd byly publikovány průběžně na webových stránkách ústavu, v Přehledech odrůd a Seznamech doporučených odrůd.

Informace týkající se správních řízení, jejichž povinnost publikace vyplývá z příslušné evropské legislativy, byly pravidelně zveřejňovány v 9 číslech Věstníku ÚKZUZ, řada Národní odrůdový úřad, ročník XV. Věstníky byly pravidelně rozesílány členskými státy EU.

Evropská Komise byla měsíčně informována o rozhodnutích týkajících se registrace odrůd zasíláním notifikačních seznamů.

Odrůdový úřad Společenství byl šestkrát ročně informován o žádostech o registraci a ochranu práv a udělených rozhodnutích.

Specialisté Národního odrůdového úřadu a Odboru provozního a zkušebního publikovali v samostatných odborných publikacích a ve vědeckém a odborném tisku 88 příspěvků a aktivně vystoupili na 79 odborných seminářích.

Pro širokou odbornou veřejnost zorganizoval Odbor provozní a zkušební ve spolupráci s Národním odrůdovým úřadem polní dny na většině zkušebních stanic. Oba odbory přispěly výraznou měrou k úspěšné reprezentaci ústavu na celostátním polním dnu ZS Přerov nad Labem, na celostátní výstavě Naše pole v Nabočanech, Zemědělec v Lysé nad Labem, Země živitelka v Českých Budějovicích, Flora v Olomouci. Akcí celostátního významu byla také degustace jablek uspořádaná pracovníky zkušební stanice Lysice.

Mezinárodní spolupráce

Na základě smluv o spolupráci s Maďarskem, Nizozemskem, Odrůdovým úřadem Společenství, Polskem, Rakouskem, Rumunskem Slovinskem a Slovenskem byly prováděny zkoušky odlišnosti, uniformity a stálosti pro příslušné plodiny.

Pro zahraniční zkušební úřady bylo v rámci spolupráce zpracováno 454 zpráv o výsledku zkoušení odlišnosti, uniformity a stálosti odrůd.

V rámci evropského programu TAIEX Národní odrůdový úřad zorganizoval 5 denní studijní pobyt a školení pro pracovníky srbského odrůdového úřadu se zaměřením na zkoušení odrůd bramboru.

Národní odrůdový úřad se zapojil do CPVO projektu Sestavení společné databáze odrůd brambor a projektu HARMORES III zaměřeném na hodnocení rezistencí u odrůd zelenin, aktivně spolupracoval s maďarským a slovenským odrůdovým úřadem v praktické implementaci Společné databáze odrůd kukuřice.

Specialisté odborů se aktivně zúčastnili pěti pracovních jednání CPVO, čtyř pracovních jednání UPOV, mezinárodního biometrického sympozia, jednání mezinárodní pracovní skupiny pro zkoušky užité hodnoty a mezinárodního jednání C4 – spolupráce ve zkoušení řepky a sóje za účelem harmonizace metodických postupů.

A close-up photograph of a wheat spike, showing the golden-brown awns and the developing grain. The spike is positioned diagonally across the frame. A semi-transparent rectangular box is overlaid on the upper right portion of the image, containing the text 'OSIVO A SADBA' in a bold, green, sans-serif font.

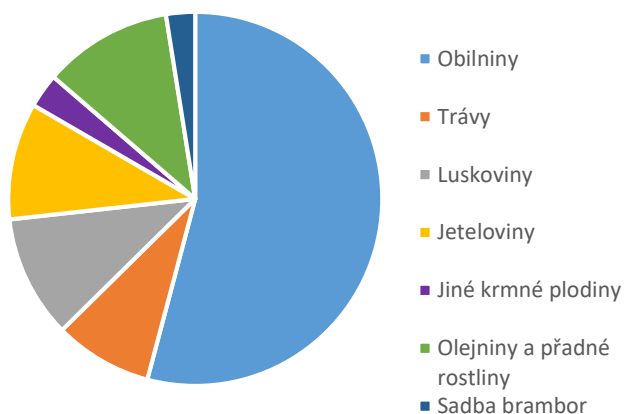
OSIVO A SADBA

Osivo a sadba

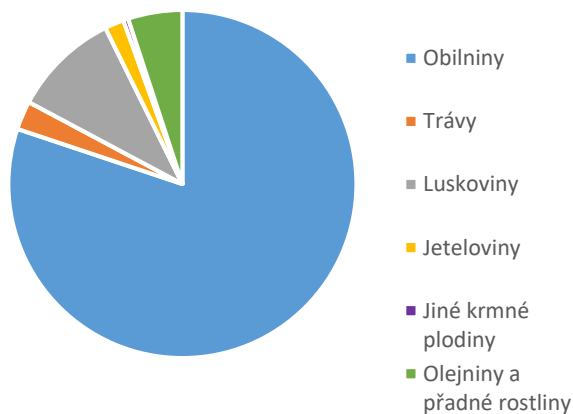
Jednoznačně největší podíl na celkovém množství osiva, které prošlo uznávacím řízením, měly ve sklizňovém roce 2016 tradičně obilniny, s velkým odstupem následovány luskovinami:

Tabulka č. 11: Uznaná plocha množitelských porostů a uznané osivo, sadba v roce 2017		
Skupina plodin	Uznaná plocha (ha)	Uznané osivo, sadba (t)
Obilniny	51 860	176 285
Trávy	9 083	6 423
Luskoviny	9 655	16 290
Jeteloviny	12 172	5 145
Jiné krmné plodiny	3 673	1 204
Olejniny a přádné rostliny	8 901	8 736
Celkem	95 344	214 083
Sadba brambor	2 573	58 006

Graf č. 4: Uznaná plocha množitelských porostů (ha) - zastoupení skupin plodin

Graf č. 5: Uznané osivo (t) – zastoupení skupin plodin, bez sadby brambor

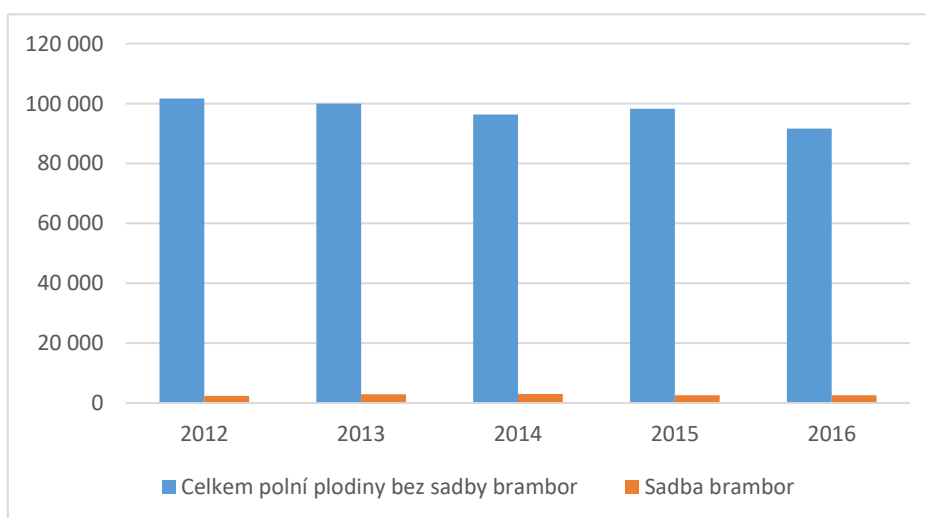
Celková plocha uznaných množitelských porostů se v posledních pěti letech významněji nezměnila, ale snížil se podíl luskovin, olejnin a přadných rostlin na úkor jetelovin:

Tabulka č. 12: Vývoj uznané plochy množitelských porostů v letech 2012 až 2017 (ha)								
Rok	Obilniny bez kukuřice	Kukuřice	Trávy	Luskoviny	Jeteloviny	Olejniny a přadné rostliny	Celkem bez sadby brambor	Sadba brambor
2012	66 420	809	10 146	4 377	7 422	12 485	101 658	2 441
2013	65 970	996	8 912	4 622	7 972	11 478	99 950	2 904
2014	59 263	1 311	8 786	4 727	8 581	11 675	96 343	3 013
2015	55 181	1 091	8 826	11 044	10 507	11 619	98 268	2 616
2016	50 905	955	9 083	9 655	12 172	8 901	91 671	2 573

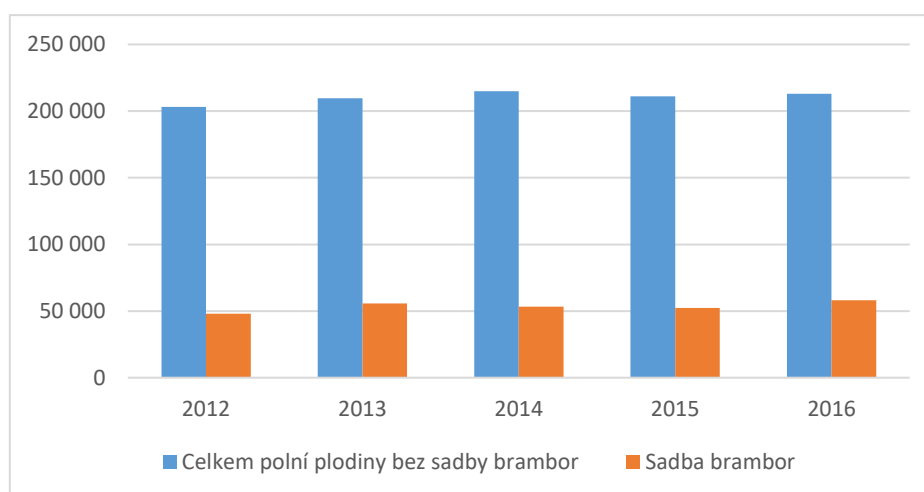
Celkové množství uznaného osiva v posledních čtyřech letech mírně narůstá, a to zejména díky nárůstu množství uznaného osiva jetelovin:

Tabulka č. 13: Vývoj množství uznaného osiva, sadby v letech 2012 až 2017 (t)								
Rok	Obilniny bez kukuřice	Kukuřice	Trávy	Luskoviny	Jeteloviny	Olejniny a přadné rostliny	Celkem bez sadby brambor	Sadba brambor
2012	177 602	1 294	5 999	5 908	2 050	10 320	203 172	48 137
2013	182 405	1 599	6 996	7 099	2 492	9 136	209 727	55 802
2014	178 671	2 218	6 199	13 938	2 617	11 254	214 897	53 317
2015	168 110	980	5 769	21 454	3 869	10 929	211 111	52 434
2016	174 710	1 574	6 423	16 290	5 145	8 736	212 878	58 006

Graf č. 6: Vývoj uznané plochy množitelských porostů v letech 2012 až 2016 (ha)

Graf č. 7: Vývoj množství uznaného osiva a sadby v letech 2012 až 2016 (t)

Nedílnou součástí procesu uznání osiva je testování vzorku osiva v semenářské laboratoři. Nejčastěji testovanými druhy byly opět obilniny, následované luskovinami a jetelovinami:

Tabulka č. 14: Počet analyzovaných vzorků od 1. 7. 2015 do 30. 6. 2016	
Skupina plodin	Počet vzorků
Obilniny, kukuřice	5 550
Trávy	1 401
Luskoviny a jeteloviny	1 963
Jiné krmné plodiny	160
Olejniny a prádlné rostliny	1 063
Řepy	53
Zeleninové druhy	615
Ovocné druhy	15
Květiny, léčivky, jahodník	11
CELKEM	10 831
z toho: Mezinárodní certifikace	525
Kontrola osiva z jiné země původu	288
Informativní rozbor	964

Kontroly uznaného osiva před setím ve skladech vykonané v období od 1. 7. 2015 do 30. 6. 2016 přinesly celkem uspokojivé výsledky:

Tabulka č. 15: Kontrola uznaného osiva a sadby před setím ve skladech			
Druh osiva	Odebráno vzorků	Z toho nevyhovuje	% nevyhovujících vzorků
Ječmen ozimý	50	3	6,0
Ječmen jarní	212	6	2,8
Oves setý	40	6	15,0
Pšenice setá ozimá	336	10	3,0
Pšenice setá jarní	39	0	0,0
Tritikale	12	0	0,0

Tabulka č. 15: Kontrola uznaného osiva a sadby před setím ve skladech			
Druh osiva	Odebráno vzorků	Z toho nevyhovuje	% nevyhovujících vzorků
Žito ozimé	12	5	41,7
Kukuřice	5	0	0,0
Jeteloviny + trávy	29	7	24,1
Luskoviny	62	7	11,3
Řepka ozimá	0	0	
Ostatní	27	5	18,5
Celkem	824	49	5,9

Výsledky kontrol klíčivosti osiva zelenin v malospotřebitelských baleních s blížícím se koncem doby použitelnosti poukázaly na to, že této oblasti je potřeba nadále věnovat zvýšenou pozornost:

Tabulka č. 16: Kontrola osiva uvedeného do oběhu v malém balení		
Odebráno vzorků	Z toho nevyhovuje	% nevyhovujících vzorků
431	42	9,7

Zjišťování případných příměsí geneticky modifikovaného materiálu v konvenčním osivu nezachytily žádnou kontaminaci:

Tabulka č. 17: Kontrola osiva za účelem zjištění geneticky modifikovaných příměsí v osivu pocházejícím z jiných členských států EU a ze třetích zemí v roce 2017			
Druh	Počet analyzovaných vzorků	Výsledek analýzy	
		bez GM příměsí	s GM příměsí
Kukuřice	40	40	0
Řepka	22	22	0
Sója	3	3	0
Brambor	0	0	0

Při kontrole zdravotního stavu sadby brambor byly zjištěny nevyhovující případy pouze u sadby zahraničního původu:

Tabulka č. 18: Kontrola zdravotního stavu sadby brambor		
Počet kontrolovaných partií	Z toho nevyhovujících	% nevyhovujících vzorků
jiné země původu		
60	1	1,7
původ ČR		
26	0	0

TRVALÉ KULTURY

Registry

Registr chmelnic

Vedením registru chmelnic je dle zákona č. 97/1996 Sb., o ochraně chmele, ve znění pozdějších předpisů, pověřen ÚKZÚZ – Oddělení chmele v Žatci.

V registru jsou vedeny plochy chmelnic podle jednotlivých producentů, odrůd a způsobu využití v návaznosti na LPIS. V roce 2017 bylo registrováno 4 945 ha sklizňové plochy, což je oproti roku 2016 o 170 ha více. Bylo provedeno 353 změn a vydáno 124 rozhodnutí ve správním řízení. Vedené plochy dle pěstitelů slouží k auditu požadavků SZIF pro administraci dotací. Výstupem jsou údaje o chmelařských polohách a oblastech pro ČSÚ a hlášení dle Nařízení Komise (ES) č. 1557/2006.

Registr vinic

Vedením registru vinic je dle zákona č. 321/2004 Sb., (zákon o vinohradnictví a vinařství) v platném znění pověřen ÚKZÚZ, Oddělení registru vinic ve Znojmě - Oblekovicích.

V registru jsou vedeny údaje o pěstitelích, vinicích, provozovnách výrobců, vyrobeném a zařazeném víně, obchodních zprostředkovatelích hroznů a vína, dovozech vína, zásobách vína a moštu, prodejnách se sudovým vínem, kontrolách, správních deliktech a další údaje podle předpisů Evropské unie.

Prostřednictvím registru je spravován mimo jiné produkční potenciál ČR, přidělování povolení pro novou a opětovnou výsadbu vinic a další zákonná činnost.

Stav produkčního potenciálu révy dle níže uvedené tabulky je 18 662,6 hektarů.

Tabulka č. 19: Produkční potenciál vinic k 31. 12. 2017 (v hektarech)			
Povolení pro novou výsadbu		Využitelná plocha (v držení pěstitele)	177,8955
Povolení pro opětovnou výsadbu	přímo vydané povolení	Využitelná plocha (v držení pěstitele)	124,0083
	převedené z práva na opětovnou výsadbu	Využitelná plocha (v držení pěstitele)	34,4982
Právo na opětovnou výsadbu		Využitelné na základě žádosti pěstitele	252,4901
Vyklučená plocha vinic		Využitelné na základě žádosti pěstitele	170,4131
Osázená plocha vinic	K 31. 12. 2017		17 903,2998

Osázená plocha vinic má v posledních letech vzrůstající tendenci. Oproti 31. 12. 2013, kdy činila 17 463,51 ha, je vyšší o necelých 440 hektarů. V roce 2017 bylo vysázeno 474,5516 ha nových vinic. Současně bylo vyklučeno 84,4024 ha vinic. Meziroční nárůst ploch vinic je 390,1492 hektarů.

V roce 2017 stanovená kvóta pro přidělení povolení pro novou výsadbu ve výši 177 ha. Skutečné čerpání bylo 154,1292 ha.

K 31. 12. 2017 bylo v registru vinic vedeno 17 892 pěstitelů, což je o 301 méně než v roce 2016. V roce 2017 bylo vydáno 4 566 rozhodnutí o vinicích, což je o 188 méně než v roce

2016. Auditovaných dílů půdních bloků s kulturou vinice v LPIS bylo 10 700 o ploše 14 700 ha, což činí 0,41 % z výměry zemědělské půdy v ČR.

K 31. 12. 2017 je vedeno v registru 1 598 výrobců s 1 960 zahájenými činnými provozovny, což je o 175 více než k 31. 12. 2016.

Registr sadů

Registr sadů je na Oddělení trvalých kultur veden od roku 2005 podle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 147/2002 Sb., o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském a o změně některých souvisejících zákonů.

V RS jsou evidovány sady jak v konvenčním tak i ekologickém režimu pěstování, primárně určené pro tržní produkci ovoce o výměře 13 979 ha.

Tabulka č. 20: Ovocné sady podle ovocných druhů a ovocnářských oblastí (červen 2017)

Ovocný druh	Ovocnářská oblast							Celkem
	Střední Čechy	Jižní Čechy	Západní Čechy	Severní Čechy	Východní Čechy	Jižní Morava	Severní Morava	
Angrešt	0,64	0,13	0,02	0,93	0,55	0,12	0,00	2,39
Broskvoň	71,47	0,33	0,02	17,48	11,39	219,93	6,74	327,36
Hrušeň	189,90	24,56	8,85	168,00	143,18	97,80	98,57	730,86
Jabloň	1 639,05	356,67	268,24	1 349,49	1 211,39	1 263,41	791,05	6 879,30
Maliník a ostružiník	29,26	0,60	0,00	4,56	3,05	1,22	2,59	41,28
Meruška	60,57	0,70	0,48	58,11	28,73	654,98	23,08	826,65
Ořešák vlašský	31,39	0,45	0,09	14,52	0,93	26,64	1,19	75,21
Rybíz bílý	0,00	0,10	0,00	1,80	0,00	0,00	0,00	1,90
Rybíz černý	47,18	15,14	13,12	97,89	89,49	2,66	79,44	344,92
Rybíz červený	89,17	43,27	0,00	103,27	165,94	59,04	110,37	571,06
Slivoň	156,41	112,88	53,49	143,63	255,13	706,79	500,04	1 928,37
Třešeň	240,28	83,45	17,54	135,37	219,73	89,37	61,65	847,39
Višeň	408,37	147,77	13,26	241,26	213,47	289,37	61,19	1 374,69
Ostatní ovocné druhy	0,00	2,20	5,59	18,28	0,01	1,25	0,11	27,44
Celkem	2 963,69	788,25	380,70	2 354,59	2 342,99	3 412,58	1 736,02	13 978,82

Jak je patrné z tabulky, tak největší koncentraci sadů nacházíme v oblasti Jižní Moravy s 3 413 ha, která je následována Středními Čechy s 2 963 ha. Dále můžeme vyčíst, že největší plochy v rámci ovocnářství jsou výsadby jableň, které podílově zaujímají 50 % veškerých sadů v ČR. Na druhém místě je výsadba slivoní (1 928 ha) následována výsadbou višní (1 375 ha).

Tabulka č. 21: Věková struktura hlavních ovocných druhů v ovocných výsadbách v ČR (červen 2017)

Ovocný druh	Mladé výsadby	Začátek plodnosti	Plná plodnost	Staré výsadby	Celkem
Angrešt	0,16	0,94	0,24	1,05	2,39
Broskvoň	11,91	12,85	83,02	219,58	327,36
Hrušeň	103,14	66,51	353,59	207,62	730,86
Jabloň	255,38	576,35	2 414,20	3 633,37	6 879,30
Meruňka	94,88	69,92	416,23	245,62	826,65
Rybíz bílý	0,00	0,00	0,10	1,80	1,90
Rybíz černý	38,50	29,33	123,38	153,71	344,92
Rybíz červený	10,16	4,33	55,52	501,05	571,06
Slivoň	274,42	297,29	1 120,21	236,45	1 928,37
Třešeň	127,74	88,40	410,08	221,17	847,39
Višeň	151,14	165,76	784,82	272,97	1 374,69
C e l k e m	1 067,43	1 311,68	5 761,39	5 694,39	13 834,89

Ze součtů sloupců v tabulce by se mohlo zdát, že se výrazně zlepšila věková struktura hlavních ovocných druhů v produkčních výsadbách, tento efekt však způsobují zejména jabloně a slivoně, které byly v minulých letech předmětem masivní restrukturalizace. V případě jiných druhů jako jsou např. broskvoně, je situace opačná, jak je zřejmé při podrobnější pohledu. Velká část přestárých výsadeb broskvoní byla vyklučena, což má také vliv na zlepšení celkové věkové struktury sadů.

Certifikace

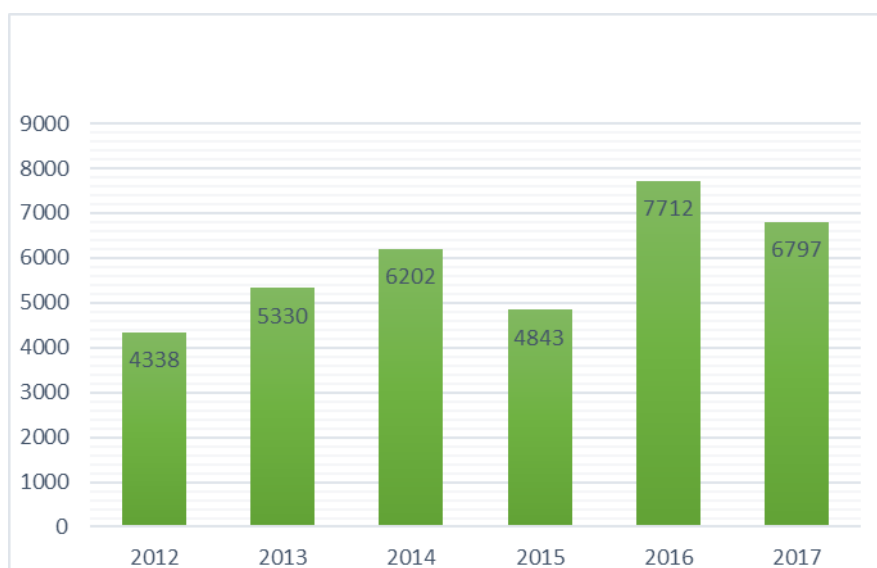
Certifikace produkce chmele

Sklizeň chmele v roce 2017 (6 796,79 t) byla oproti roku 2016 nižší o 11,86 %.

Bylo podáno 512 žádostí o ověření chmele a chmelových produktů. Ověřeno bylo 7 406 t chmele, což je o 19,46 % méně než v roce 2016 a bylo vydáno 2 107 ks ověřovacích listin – certifikátů.

Pro kontrolu dodržování minimálních kvalitativních požadavků chmele pro certifikaci dle Nařízení Komise (ES) č. 1850/2006 bylo odebráno 70 ks vzorků.

Graf č. 8: Sklizeň chmele v tunách

Certifikace rozmnožovacího materiálu

V roce 2017 bylo podáno dodavateli 381 žádostí o uznání rozmnožovacího materiálu chmele, révy a ovocných rodů a druhů a 378 oznámení o rozsahu výroby rozmnožovacího materiálu ovocných rodů a druhů. U žádostí o uznání to představuje 10 672 množitelských porostů a v případě oznámení o výrobě konformního rozmnožovacího materiálu (tzv. CAC materiál) 9 927 množitelských porostů.

Z dat evidovaných v registru množitelských porostů a rozmnožovacího materiálu je zřejmé, že u druhů, které jsou nejvíce vysazovány v produkčních sadech v rámci restrukturalizace, stále převažuje podíl matečných rostlin vycházejících z certifikačního schématu.

V případě druhů, kterých výpěstky jsou vyráběny zejména za účelem prodeje drobným hobby pěstitelům, je znatelný opačný trend. Jedná se zejména o drobné ovoce, jako jsou rybíz či angrešt, v případě borůvek jde o stoprocentní zastoupení CAC materiálu, v tomto případě jde o absenci certifikačního schématu v předchozích letech.

Tabulka č. 22: Vyprodukované množství výpěstků k expedici – tříleté porovnání			
Druh	Vyprodukované množství		
	2015	2016	2017
Angrešt	216 082	278 315	287 148
Borůvka	542 108	268 686	1 429 150
Broskvoň	137 861	124 511	81 856
Hrušeň	221 374	271 411	315 749
Jabloň	1 218 511	1 538 380	1 558 636
Kaštanovník jedlý	2090	500	100
Kdouloň podlouhlá	1827	1269	4863
Líska obecná	14 360	12 710	14 880

Maliník	314 368	433 388	361 097
Mandloň	2 940	3 570	4 363
Meruňka	248 575	232 062	161 210
Ořešák vlašský	83 524	79 130	109 867
Ostružiník	33 925	54 586	46 802
<i>Prunus</i> x	4 313	1 320	598
<i>Ribes</i> x	22 148	21 783	23 228
Rybíz bílý	63 575	76 847	75 112
Rybíz černý	177 389	230 433	184 648
Rybíz červený	238 497	278 337	247 874
Slivoň	382 573	368 269	339 437
Třešeň	173 969	191 874	159 025
Višeň	73 518	137 171	124 709

V roce 2017 došlo k mírnému meziročnímu nárůstu školkařské produkce téměř o 15 %, pokud se jedná o hlavní ovocné druhy velkého ovoce (broskvoň, jabloň, třešeň, višeň, ořešák vlašský, slivoň, hrušeň) je produkce přibližně stejná jako v roce 2016, ke snížení došlo u meruněk z důvodu nepříznivých klimatických podmínek. Naopak je to u borůvky kde došlo k výraznému, téměř sedminásobnému meziročnímu nárůstu produkce kolem a potvrzuje se zde značné meziroční kolísání produkce, k navýšení o čtvrtinu došlo i v případě výpěstků ořešáku vlašského.

Registrace a zkoušení odrůd

Registrace a zkoušení odrůd chmele

Zkoušení odrůd provádí Oddělení chmele v Žatci. Pokusy jsou založeny na 23 lokalitách u jednotlivých pěstitelů ve všech chmelařských oblastech. Nově k registraci nebyly přihlášeny žádné odrůdy. Celkově se sledují a srovnávají parametry 29 odrůd. K ověřování registrovaných odrůd bylo hodnoceno 14 odrůd.

Registrace a zkoušení odrůd révy

Zkoušené odrůdy révy jsou vysazené ve zkušební vinici ÚKZÚZ v k.ú. Znojmo viniční trať Načeratický kopec. Celková výměra vinice včetně travní a ostatní plochy je 5,2 ha. Nejstarší vysazená plocha je z r. 1991, tj. původní část referenční kolekce a nejmladší výsadba je z r. 2017. Na r. 2018 je plánovaná podsadba nově vysazených ploch a výsadba sazenic nově přihlášených odrůd.

Rozsah zkoušení odrůd révy ve zkušební vinici v r. 2017

Tabulka č. 23: Pokusy ve vinici		
Dělení pokusů ve vinici	Plocha pokusů celkem (m ²)	Počet odrůd révy (ks)
Společný pokus registrace a odlišnosti, uniformity a stálosti	2 574	17
Ověřovací pokus	10 958	51
Provozní pokus	5 075	24
Pokus odlišnosti, uniformity a stálosti	5 941	364
Ostatní typy pokusů - klony	562	11
Celková plocha pokusů (m²)	25 110	475 (bez provozního pokusu + část ověřovacího pokusu)

Počet odrůd révy zapsaných ve Státní odrůdové knize a počet odrůd v registračním řízení

Tabulka č. 24: Odrůdy révy zapsané ve Státní odrůdové knize ČR			
	Celkem	CZ	PO
MB	35	16	12
MM	26	12	8
ST	9	4	1
POD	7	2	0
Celkem	77	35	21

Tabulka č. 25: Odrůdy révy v řízení o registraci			
	Celkem	CZ	PO
MB	12	11	6
MM	6	4	0
ST	2	2	0
POD	1	0	0
Celkem	21	17	6

OCHRANA PROTI ŠKODLIVÝM ORGANISMŮM

Rostlinolékařská opatření proti šíření škodlivých organismů rostlin

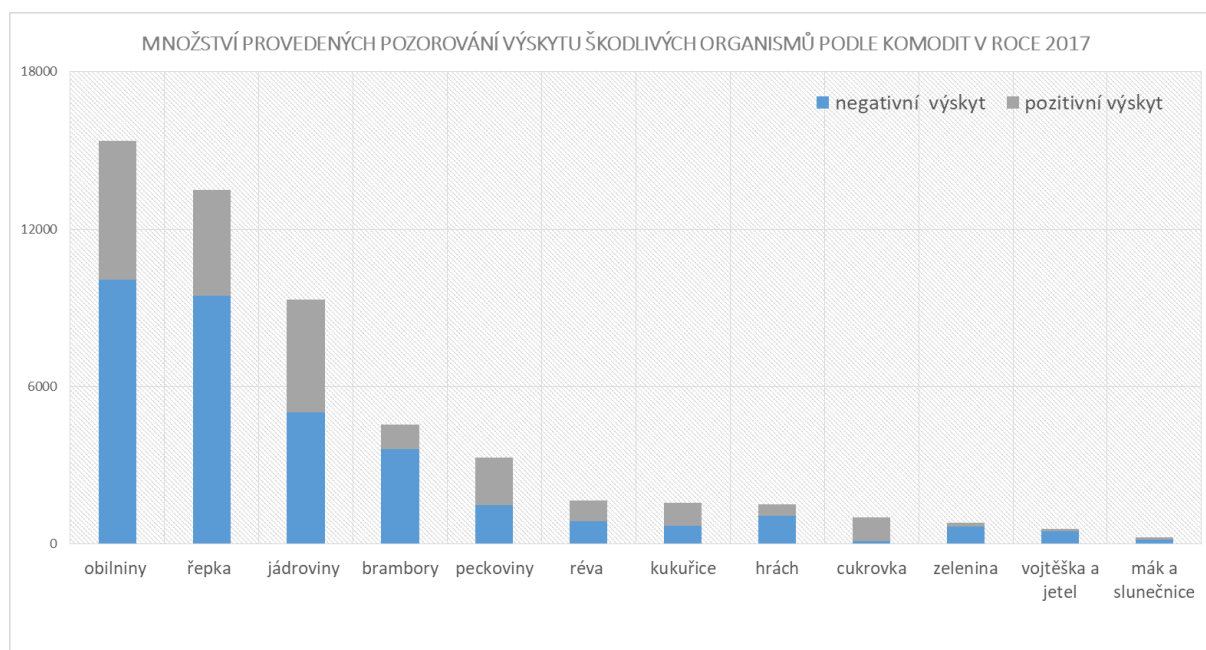
Registr osob pro rostlinolékařské účely a vystavování rostlinolékařských pasů

V úředním registru ÚKZÚZ je k 31. 12. 2017 evidováno celkem 3 973 osob, a to pěstitelů, výrobců, dovozců a obchodníků, kteří uvádí nebo hodlají uvádět na území České republiky do oběhu rostliny, rostlinné produkty a jiné předměty, jenž musí v průběhu jejich pěstování nebo výroby splňovat fyto-sanitární požadavky. 1 477 těchto osob má uděleno oprávnění k vystavování rostlinolékařských pasů v souvislosti s uváděním výše uvedených rostlin a rostlinných produktů na trh v EU. Rostlinolékařský pas s registračním číslem může být vystaven, pokud byla v době pěstování nebo výroby provedena rostlinolékařská kontrola ÚKZÚZ, nebylo zjištěno napadení rostlin škodlivými organismy a byly splněny fyto-sanitární požadavky. V roce 2017 bylo vydáno nově osvědčení o registraci celkem 91 osobám a uděleno oprávnění k vystavování rostlinolékařských pasů 48 osobám.

Monitoring a průzkum výskytu škodlivých organismů

Inspektoři rostlinolékařské inspekce ÚKZÚZ sledovali v roce 2017 více než 400 druhů škodlivých organismů rostlin; přes 360 druhů běžných a 44 druhů regulovaných škodlivých organismů – viz graf.

Graf č. 9: Množství provedených pozorování výskytu ŠO podle komodit v roce 2017

V rámci detekčních průzkumů výskytu regulovaných a nových škodlivých organismů rostlin bylo v roce 2017 potvrzeno ve vinohradech jižní Moravy další šíření kříška révového (*Scaphoideus titanus*), jehož výskyt byl zde poprvé zjištěn v roce 2016. Křísek révový je nejvýznamnějším přenašečem v ČR dosud nezjištěného závažného karanténního onemocnění révy, kterým je fytoplazmové zlaté žloutnutí révy (Grapevine flavescence dorée phytoplasma). Při detekčních průzkumech bylo rovněž potvrzeno další šíření vrtule višňové (*Rhagoletis cingulata*), která byla na území ČR pozorována poprvé v roce 2014, a bejlomorky

klikvové (*Dasineura oxycoccana*), napadající zahradní borůvky, která byla v ČR poprvé zjištěna v roce 2016.

Obrázek č. 3: Plody rakytníku řešetlákového poškozené vrtulí *Rhagoletis batava*

Při terénní činnosti rostlinolékařských inspektorů byl rovněž objeven a následně laboratorně potvrzen ve dvou chmelnicích na Moravě výskyt původce verticilliového vadnutí chmele, přeslenatky *Verticillium nonalfalfae*. Rozšíření tohoto patogenu na území ČR by mohlo mít závažné důsledky pro pěstování chmele, proto ústav připravil opatření, jejichž cílem je zjištěné ohnisko výskytu *Verticillium nonalfalfae* eradikovat. Dalším novým druhem škodlivého organismu zjištěným na území ČR v roce 2017 je vrtule *Rhagoletis batava*, škodící na plodech rakytníku řešetlákového. Výskyt tohoto druhu byl potvrzen na základě ohlášení podezření z výskytu pracovníkem Výzkumného a šlechtitelského ústavu ovocnářského Holovousy s.r.o. Silné poškození plodů rakytníku bylo pozorováno v krajích Libereckém a Středočeském.

Stejně jako v předešlém roce byl při detekčních průzkumech zjištěn výskyt původce bakteriální hnědé hniloby bramboru, karanténní bakterie *Ralstonia solanacearum*, ve vzorcích vody z Labe, Dyje a Jevišovky. Výskyt tohoto patogenu byl rovněž potvrzen v rostlinách lilku potměchuti (*Solanum dulcamara*), odebraných z koryta Labe. Bakterie v závlahové vodě z těchto řek může být zdrojem infekce pro brambory pěstované v ranobramborářských oblastech v okolí těchto řek. Výskyt původce bakteriální kroužkovitosti bramboru, bakterie *Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus*, byl potvrzen v hlízách průmyslových odrůd bramboru ze dvou pozemků v okresech Klatovy a Písek. Na jednom pozemku se jednalo o tzv. „provokační výsadbu“ sloužící k zjištění, zda v důsledku dříve nařízených mimořádných rostlinolékařských opatření byl eliminován výskyt bakterie na zamořeném pozemku.

V souvislosti s podezřením na zavlečení bakterie *Xylella fastidiosa* v dodávce hostitelských rostlin bakterie ze Španělska zpracoval ústav akční plán opatření proti šíření bakterie *Xylella fastidiosa* v ČR pro rok 2017. Nosnými prvky tohoto akčního plánu byly detailní pokyny pro průzkum výskytu bakterie a jejích přenašečů. Podezření z výskytu bakterie se nakonec nepotvrdilo.

Tabulka č. 26: Rozsah a výsledky detekčních průzkumů vybraných škodlivých organismů rostlin v roce 2017

Škodlivý organismus rostlin	Počet kontrol	Počet vzorků	Počet výskytů
<i>Xylella fastidiosa</i>	883	109	0
<i>Cryphonectria parasitica</i>	181	1	0
<i>Grapevine flavescence dorée phytoplasma</i>	60	49	0
<i>Gibberella circinata</i>	620	7	0
<i>Pepino mosaic virus</i>	121	28	0
<i>Phytophthora ramorum</i>	683	4	0
<i>Phytophthora kernoviae</i>	518	0	0
<i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>actinidiae</i>	102	2	0

Tabulka č. 27: Srovnání rozsahu činností spojených s monitoringem a průzkumem výskytu škodlivých organismů (ŠO) rostlin za období 2014–2017

činnost/roky/počet	2014	2015	2016	2017
Provedená pozorování výskytu ŠO	62 822	61 895	54 774	54 690
Zprávy o výskytu ŠO (situační, aktuální)	154	147	141	152
Detekční průzkumy ŠO	3 469	3 927	4 535	4 805
Monitoring invazních rostlin	324	316	243	238

Kontroly a opatření v oblasti škodlivých organismů rostlin

V roce 2017 provedli inspektoři rostlinolékařské inspekce celkem 154 kontrol ve skladech rostlinných produktů. V žádném případě nebylo zjištěno porušení § 4 zákona. V rámci kontrol byly v jednotkách případů zjištěny výskyty živých či mrtvých skladištních škůdců. V těchto případech inspektoři doporučili do kontrolního protokolu opatření, které pak v dohodnutém termínu zkontrolovali.

V roce 2017 provedli inspektoři rostlinolékařské inspekce ÚKZÚZ u 1 623 registrovaných osob rostlinolékařskou kontrolu, aby před uvedením rostlin a rostlinných produktů na trh zjistili, zda nejsou napadeny škodlivými organismy rostlin a splňují fytokaranténní požadavky. Přitom byl zjištěn výskyt těchto karanténních škodlivých organismů: 1x virus bronzovitosti rajčete a 1x fytoplasma proliferace jabloně. Dále bylo provedeno 3370 kontrol, v rámci rostlinolékařského dozoru nad dodržováním rostlinolékařských povinností v oblasti ochrany před šířením škodlivých organismů rostlin, z toho byla ve 24 případech zjištěna závada.

Tabulka č. 28: Počet rostlinolékařských kontrol v letech 2014 - 2017				
Činnost/rok/počet kontrol	2014	2015	2016	2017
Rostlinolékařská kontrola v místech produkce a skladování rostlin a rostlinných produktů	2 412	1 744	1 734	1623
z toho kontroly se zjištěním výskytu karanténních škodlivých organismů	4	5	5	2
Kontroly v rámci provádění rostlinolékařského dozoru	4 680	5 368	4 688	3370

V návaznosti na výsledky rostlinolékařských kontrol bylo v roce 2017 uloženo 52 individuálních rostlinolékařských opatření, z toho 31 mimořádných rostlinolékařských opatření a 21 úředních opatření dle zákona o rostlinolékařské péči. Největší počet opatření byl stejně jako v roce 2016 vydán z důvodu výskytů původce bakteriální kroužkovitosti bramboru - *Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus*. V roce 2017 byl z důvodu porušení MRO připraven 1 návrh rozhodnutí o udělení sankce.

V roce 2017 provedli inspektoři rostlinolékařské inspekce ÚKZÚZ 105 šetření v souvislosti se zaváděním prvků integrované ochrany rostlin profesionálními uživateli přípravků na ochranu rostlin.

ÚKZÚZ vydal v roce 2017 formou nařízení ústavu (právní předpis o mimořádných rostlinolékařských opatřeních) nařízení k ochraně proti zavlečení a rozšiřování regulovaných škodlivých organismů, a to hádátka borovicového (*Bursaphelenchus xylophilus*) a bakterie *Pseudomonas syringae* pv. *actinidiae*, a dále nařízení k ochraně proti šíření původce bakteriální hnědé hniloby bakterie *Ralstonia solanacearum* ze závlahové vody. Dále byly aktualizovány přílohy k nařízení k ochraně proti zavlečení a šíření bakterie *Xylella fastidiosa*, dřepčků rodu *Epitrix* škodících na bramboru a hádátka borovicového.

V roce 2017 bylo ve správním řízení řešeno 33 žádostí o povolení dovozu, přemístění a použití karanténního materiálu k pokusným, vědeckým a šlechtitelským účelům, na základě kterých bylo vydáno 12 rozhodnutí o povolení dovozu, 10 rozhodnutí o povolení přemístění a 11 rozhodnutí o povolení použití karanténního materiálu. Pro potřeby ÚKZÚZ bylo vydáno jedno oprávnění k přemístění karanténního materiálu.

Rostlinolékařská diagnostika

Rostlinolékařská diagnostika byla pro potřeby sekce rostlinolékařské péče (SRLP) a Odboru trvalých kultur (OTK) v ÚKZÚZ zajišťována Odborem diagnostiky a jeho čtyřmi akreditovanými diagnostickými laboratořemi (DL) plnícími funkci Národní referenční laboratoře pro rostlinolékařskou diagnostiku. V roce 2017 bylo diagnostickými laboratořemi ODIA rozborováno více než devět a půl tisíce vzorků na detekci a identifikaci škodlivých organismů.. DL Havlíčkův Brod zpracovala 1856 vzorků, u kterých bylo provedeno 2558 testů. Převážná většina (1496 testů) byly vzorky na určení karanténních bakterií brambor (KBB). U 958 vzorků brambor bylo provedeno 740 testů IF na determinaci bakterie *Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus* (Cms) a 859 testů IF na determinaci bakterie *Ralstonia solanacearum* (Rs). Mimo vzorky bramborových hlíz byly testovány na přítomnost KBB vzorky závlahových vod (251 testů) a vzorky pobřežní vegetace (173 testů). Dále bylo zpracováno 90 vzorků odpadních vod zpracovatelských podniků (provedeno 523 kultivačních testů a 14 testů patogenity). Bakterie Rs byla detekována v 6 rostlinách lilku *Solanum dulcamara*

a 8 vzorcích závlahové vody. Dále bylo diagnostikováno 14 půdních vzorků na přítomnost bakterie *Rs* pomocí kultivačních testů, 249 půdních vzorků na přítomnost hádátka bramborového (*Globodera rostochiensis*), 54 vzorků na přítomnost původce rakoviny brambor (*Synchytrium endobioticum*), 6 vzorků na detekci *Erwinia amylovora* a 98 vzorků na nekaranténní škodlivé organismy a různá poškození.

DL Opava zpracovala v rámci 26. testovací sezóny monitoringu letové aktivity mšic celkem 1382 vzorků z pěti lokalit se sacími pastmi a ze čtyř lokalit s Lambersovými miskami. V rámci derminace a kvantifikace bylo sledováno 17 druhů hospodářsky významných mšic, jejichž celkový záchyt byl 197 586 jedinců. Výsledky monitoringu a diagnostiky mšic byly průběžně zveřejňovány na webových stránkách ústavu a prostřednictvím třiceti šesti vydání Aphid Bulletinu. Další vzorky v počtu 409 kusů byly zpracovány na přezimující škůdce, skladištní škůdce, mšici broskvoňovou a také na sněti na obilovinách (z celkového počtu 47 vzorků bylo 18 pozitivních na *T. tritici* a *T. controversa*).

DL Praha analyzovala 284 vzorků (z toho 140 na hádátka borovicové a 33 vzorků na původce rakoviny bramboru). Byly provedeny polní testy a udržovány populace hádátka a původce rakoviny na třech pozemcích ve Svojší. V rámci úředního testování resistance novošlechtěnců bramboru bylo otestováno v laboratoři 149 hlíz vůči hádátku bramborovému a nažloutlému a 273 hlíz na původce rakoviny bramboru a v polních pokusech pak bylo otestováno 231 hlíz. DL Olomouc a její specializované laboratoře zpracovaly v roce 2017 více než 600 vzorků. Z toho bylo 1569 vzorků zpracováno molekulárně biologickými metodami.

Laboratoř bakteriologie bylo diagnostikováno 383 vzorků, jejich zpracováním bylo získáno 11008 izolátů, které byly vyhodnoceny na základě kombinace širokého spektra metod (kultivace, biologické testy a testy hypersenzitivity, sklíčková aglutinace, plynová chromatografie a vyhodnocení pomocí poloautomatického systému BIOLOG).

S pozitivním výsledkem byly diagnostikovány 2 vzorky osiva na přítomnost *Candidatus Liberibacter solanacearum* (první záchyt v ČR), v osivu fazole byl zjištěn výskyt bakterie *Xanthomonas axonopodis* pv. *phaseoli*, na ořešáku *Xanthomonas axonopodis* pv. *juglandis*, *Clavibacter michiganensis* subsp. *michiganensis* na rajčeti, pektolytické bakterie rodu *Dickeya* sp. a *Pectobacterium* sp. na bramborách.

Laboratoř entomologie rozborovala 847 vzorků, z toho v rámci detekčních průzkumů škodlivých organismů bylo zpracováno 342 vzorků se třemi pozitivními nálezy *Scaphoideus titaneus* a deseti záchyty *Rhagoletis cingulata*. V rámci monitorovacího průzkumu škodlivých organismů bylo zpracováno 291 entomologických a akarologických vzorků a v průběhu celostátního monitoringu náletů hospodářsky významných motýlů z čeledi *Noctuidae* a *Pyrilidae* do světelných lapačů bylo zpracováno 214 vzorků v lokalitě Olomouc - Holice.

Laboratoř nematologie zpracovala celkem 558 vzorků na detekci nebo identifikaci rostlinoparazitických hlístic. Z tohoto množství bylo rozborováno na přítomnost hádátka zhoubného (*D. dipsaci*) 125 vzorků, se šesti pozitivními výsledky. V rámci monitoringu přítomnosti hádátka borovicového (*Bursaphelenchus xylophilus*) ve vektorech - kozlíčcích rodu *Monochamus*, pomocí feromonových lapačů, bylo diagnostikováno 80 vzorků (119 jedinců druhu *M. galloprovincialis* a 3 jedinci druhu *M. saltuarius*) s negativním výsledkem. Pro účely detekce a kvantifikaci výskytu hádátka řepného v odrůdových zkouškách bylo analyzováno 52 půdních vzorků (1191 cyst) a v rámci úředního testování resistance novošlechtěnců bramboru bylo otestováno v laboratoři 120 hlíz vůči hádátku bramborovému a nažloutlému.

Laboratoř virologie zpracovala celkem 3196 vzorků. V rámci diagnostiky uvedených vzorků bylo provedeno: 6013 ELISA testů, 36 biologických testů, 206 izolací DNA a 273 izolací RNA. U 85 vzorků s požadavkem určit neznámého škodlivého činitele byla zpracována komplexní diagnostická analýza. Nejvyšší počty vzorků zaujímaly vzorky na regulované škodlivé organismy: virus šarky švestky (107 vzorků), fytoplazmy na ovocných dřevinách (fytoplazma proliferace jabloně, fytoplazma chřadnutí hrušně a fytoplazma evropské žloutenky peckovin – 89 vzorků), fytoplazmy na révě vinné (fytoplazma stolburu bramboru a fytoplazma zlatého žloutnutí révy vinné – 45 vzorků), virus bronzovitosti rajčete, virus nekrotické skvrnitosti netýkavky (59 vzorků) a virus mozaiky pepina (43 vzorků). Z neregulovaných škodlivých organismů zaujímaly nejvyšší počty vzorků rozborů na přítomnost virových zakrslostí obilnin

(virus zakrslosti pšenice a virus žluté zakrslosti ječmene - 120 vzorků), viru žloutenky vodnice na řepce (1410 vzorků) a viroidy chmele (50 vzorků).

Laboratoř mykologie diagnostikovala celkem 633 vzorků, z toho bylo 143 vzorků přijato s požadavkem na určení neznámého škodlivého činitele. V roce 2017 byl laboratoří potvrzen první výskyt houbového patogenu *Verticillium nonalfalfae* na chmelu.

V rámci monitorovacího průzkumu škodlivých organismů bylo rozborováno 79 vzorků s požadavkem určení druhu snětí z rodu *Tilletia* spp., z nichž 18 bylo pozitivních na *T. controversa* a 20 vzorků na *T. tritici*. Dále bylo otestováno 79 vzorků půdy na původce rakoviny bramboru *Synchytrium endobioticum*.

Laboratoř biochemie zpracovala v roce 2017 celkem 1569 vzorků na detekci nebo identifikaci hledaných škodlivých organismů. Z tohoto počtu bylo 539 vzorků diagnostikováno pozitivně, s využitím metody PCR. Pro Laboratoř virologie bylo provedeno 472 analýz, pro L. bakteriologie 792 analýz, pro L. mykologie 190 analýz, pro L. nematologie 111 analýz a pro L. entomologie 4 analýzy. Pro účely testování a validace laboratoř biochemie zpracovala 108 vzorků. V období roku 2017 bylo provedeno celkem 9922 PCR reakcí.

Akreditace diagnostických laboratoří

V dubnu 2017 proběhla pravidelná dozorová návštěva ČIA na dvou pracovištích Odboru diagnostiky – OddL Havlíčkův Brod a OddL Olomouc. Při posuzování nebyly zjištěny žádné neshody. Kladně byla hodnocena připravenost a aktivita posuzovaných pracovníků, jejich zájem i odpovědný přístup k plnění požadavků normy v praxi. V současné době akreditované metody pokrývají všechny rostlinolékařské odbornosti a systém řízení kvality je zaveden na všech pracovištích ODIA. Při plnění požadavků normy ČSN EN ISO/IEC 17025:2005 v roce 2017 proběhlo celkem 14 interních auditů napříč všemi pracovišti ODIA.

S výbornými výsledky bylo absolvováno pět MPZ zaměřených na přítomnost bakterie *Ralstonia solanacearum* a *Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus*, háďátka rodu *Globodera*, bakterii *Xylella fastidiosa*, fytoplazmu *Candidatus Phytoplasma mali* a viry APMV a PPV. Laboratoř biochemie se účastnila validační studie zaměřené na metody molekulární detekce bakterie *Candidatus Liberibacter solanacearum* (CaLSol). V průběhu roku 2017 bylo zavedeno, optimalizováno a případně validováno 17 nových diagnostických postupů pro detekci škodlivých organismů rostlin: *Mycosphaerella populi*, viroidy chmele HSVd, CBCVd, *Erwinia stewartii*, CaLSol, *Xylella fastidiosa* real time PCR. Byly prováděny testy přímé izolace DNA z půdy (*Ditylenchus dipsaci*). Metoda ELISA byla rozšířena o antiséra pro detekci Grapevine leafroll associated virus 1, Grapevine leafroll associated virus 3, Grapevine fleck virus, Grapevine fanleaf virus, Kyuri green mottle mosaic virus, Leek yellow stripe virus, Pea seed-borne mosaic virus a Tomato leaf curl New Delhi virus a bakterie *X. fastidiosa*.

Ve spolupráci s Odd. MPZ NRL Brno byly zorganizovány čtyři MPZ. V rámci pověřování referenčních laboratoří byla provedena kontrola technických požadavků s výsledným pověřením na další tři roky u tří referenčních laboratoří.

Podpora metod integrované ochrany rostlin

Pracoviště provádělo ověřování metod integrované ochrany rostlin v maloparcelkových pokusech zaměřených na fungicidní ochranu s využitím pomocných prostředků v zelenině a u brambor. Testovány byly standardní chemické přípravky i přípravky podpůrné na bázi mikroorganismů či přírodních olejů v různých kombinacích. Pokusy byly vedeny v režimu správné pokusnické praxe s využitím maloparcelkové mechanizace. Bylo založeno 8 pokusů, tři pokusy byly zaměřeny na sledování biologické účinnosti přípravků na plíseň bramboru (*Phytophthora infestans*), tři pokusy byly zaměřeny na plíseň na rajčatech (*Phytophthora infestans*) a dva pokusy na plíseň na okurkách v polních podmínkách (*Pseudoperonospora cubensis*). Výsledky z pokusů budou sloužit pro porovnání biologické účinnosti jednotlivých

metod a použitých přípravků a pomocných prostředků při řešení konkrétních problémů v ochraně rostlin.

A close-up photograph of a sunflower with bright yellow petals and a dark brown center. The image is used as a background for the title text.

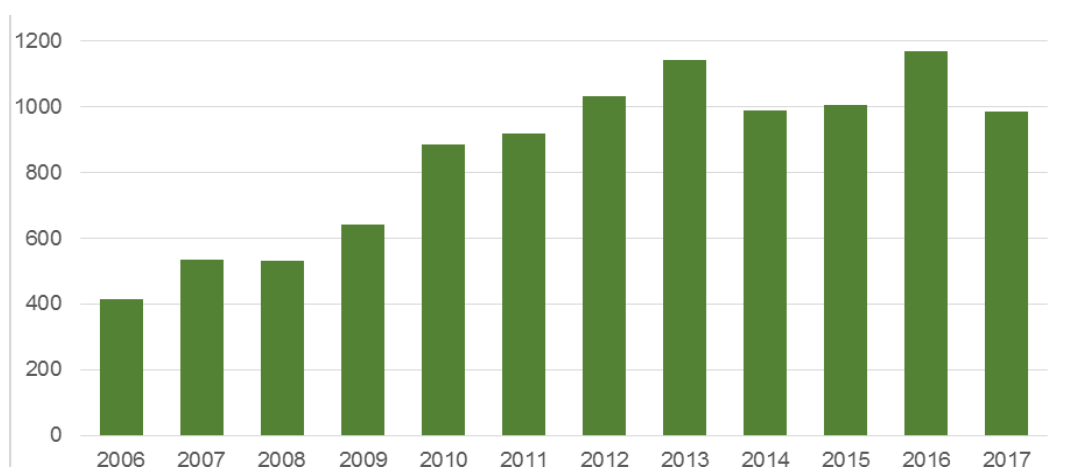
PŘÍPRAVKY NA OCHRANU ROSTLIN

Povolování přípravků na ochranu rostlin

Povolovací proces má dva stupně: schválení účinné látky Evropskou komisí a povolení přípravku v jednotlivých členských státech. Aby mohl být přípravek v České republice prodáván a používán, musí být stejně jako ve všech ostatních zemích Evropské unie povolen národním registračním úřadem, kterým je ÚKZÚZ, Odbor přípravků na ochranu rostlin.

Za rok 2017 došlo k mírnému poklesu celkového počtu žádostí o povolení, změnu povolení přípravků na ochranu rostlin nebo dalších prostředků (celkem 985). Důvodem byl zejména nižší počet podaných žádostí o souběžný obchod a žádostí administrativního typu, nevyžadujících odborné hodnocení. V roce 2018 se očekává opětovný nárůst po zvýšení personální kapacity na straně resortu zdravotnictví a rovněž přesun některých případů z Velké Británie v důsledku Brexitu.

Graf č. 10: Počet zahájených řízení

ÚKZÚZ dále vede tzv. [Registr přípravků na ochranu rostlin](http://eagri.cz/public/app/eagriapp/POR/), jehož účelem je zpřístupnit veřejnosti data týkající se přípravků povolených, registrovaných v ČR a souběžně dovážených přípravků na ochranu rostlin. Data jsou aktualizována 1x denně <http://eagri.cz/public/app/eagriapp/POR/>.

Novelou zákona o rostlinolékařské péči vznikla nová povinnost registrování distributorů uvádějících na trh přípravky na ochranu rostlin pro profesionální uživatele. Registr distributorů přípravků vede ÚKZÚZ a do konce roku 2017 bylo zahájeno 15 správních řízení o zápisu do registru. Po 30. 6. 2018 nebudou moci zemědělci a další uživatelé získávat přípravky pro profesionální uživatele od jiného, než registrovaného distributora.

Více informací k činnosti povolování přípravků je možné nalézt na <http://eagri.cz/public/web/ukzuz/portal/pripravky-na-or/povolovani-pripravku-slozka/> a k registraci distributorů přípravků na <http://eagri.cz/public/web/ukzuz/portal/pripravky-na-or/registrace-distributoru-por/>.

Osvědčování způsobilosti pracovat podle zásad GEP

U POR ústav osvědčuje způsobilost zkušebních organizací testovat přípravky na ochranu rostlin v souladu se Správnou experimentální praxí a zajišťuje dozor nad činností těchto pracovišť. Pouze výsledky získané zkušebnami s osvědčením GEP mohou být v České republice nebo v jiných členských zemích Evropské unie využity jako dokumentace pro posouzení biologické účinnosti při povolování přípravku.

V roce 2017 proběhlo řízení o prodloužení platnosti osvědčení pro 25 GEP pracovišť. Dále bylo provedeno 13 průběžných kontrol dodržování zásad Správné experimentální praxe. Nebylo zjištěno žádné závažné pochybení.

Za rok 2017 došlo k mírnému poklesu celkového počtu žádostí o povolení, změnu povolení přípravků na ochranu rostlin nebo dalších prostředků (celkem 985). Důvodem byl zejména nižší počet podaných žádostí o souběžný obchod a žádostí administrativního typu, nevyžadujících odborné hodnocení. V roce 2018 se očekává opětovný nárůst po zvýšení personální kapacity na straně resortu zdravotnictví a rovněž přesun některých případů z Velké Británie v důsledku Brexitu.

Postregistrační kontrola přípravků

Další činností v oblasti přípravků na ochranu rostlin (POR) je postregistrační kontrola přípravků (kontrola výrobců, dovozců a prodejců, kontrola složení, propagace, označování a balení). V roce 2017 bylo v rámci ČR odebráno 51 vzorků přípravků k laboratorním analýzám, kdy se ověřoval soulad přípravku s podmínkami uvedenými v rozhodnutí o povolení (ověřuje se, zda jejich vlastnosti a složení splňují požadavky předepsané specifikace). Inspektoři jednotlivých oddělení Odboru kontroly zemědělských vstupů, ale také i Oddělení kontroly a aplikační techniky, provedli v roce 2017 580 kontrol distributorů přípravků. Porušení požadavků bylo zjištěno u 77 kontrol, mezi nejčastější typy závad patřil prodej a skladování přípravků s prošlou dobou použitelnosti, prodej přípravků nepovolených, nebo těch, u kterých již povolení pozbylo platnost, a závady v označování a balení přípravků. Při kontrolách bylo vydáno celkem 35 úředních opatření a na základě výsledků laboratorních analýz přípravků bylo vydáno 9 nařízení o mimořádných rostlinolékařských opatřeních – zákazu uvádění na trh a používání POR.

V rámci postregistrační kontroly bylo v roce 2017 provedeno také 1 274 kontrol nakládání s POR a DP u 1 167 jejich profesionálních uživatelů přípravků. Tyto kontroly byly zaměřeny na jejich správné použití, dodržení pokynů k ochraně vod, včel, zvěře, vodních a dalších necílových organismů, funkční způsobilost používaných zařízení pro aplikaci POR, kontrolu skladování POR, DP, zabezpečení nakládání s POR osobou odborně způsobilou a vedení záznamů o použitých POR, DP.

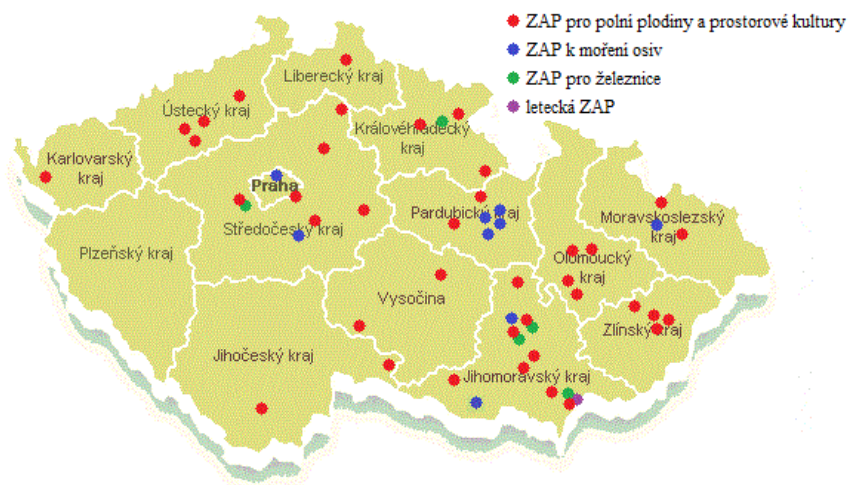
Profesionální zařízení pro aplikaci přípravků

S přípravy na ochranu rostlin souvisí také kontrolní testování aplikační techniky, které spočívá v přezkoumání způsobilosti zařízení pro správnou aplikaci přípravků u osob využívajících aplikační techniku v rámci své profesní činnosti.

Obrázek 4: Kontrolní testování aplikační techniky

Provozování kontrolního testování (KT) je koncesovanou živností, k jejímuž vydání se příslušnému živnostenskému úřadu po předchozím zhodnocení způsobilosti žadatele o koncesi vyjadřuje Oddělení kontroly a aplikační techniky. V roce 2017 byla přijata 1 žádost o souhlas s vydáním koncesní listiny, která byla vyřízena kladně, a bylo provedeno 15 kontrol provozoven KT. Tyto kontroly byly zaměřeny především na správnost postupu při provádění vlastního KT, používání odpovídajících zkušebních pomůcek a vedení evidence zařízení podrobených KT.

Obrázek č. 5: Provozovny kontrolního testování profesionálních zařízení pro aplikaci přípravků (ZAP)

Kontroly Cross Compliance a národní kontroly

V roce 2017 bylo provedeno 369 kontrol Cross Compliance (CC), z toho řádných 327 a mimořádných 69. V rámci kontrol bylo zjištěno ve 23 případech porušení požadavků PPH 10. V roce 2017 bylo provedeno 878 národních kontrol u žadatelů i nežadatelů o dotace, z toho v 18 případech bylo zjištěno porušení povinností při nakládání s POR. Mezi nejčastější závady patřilo použití POR do nepovolené plodiny, použití POR v rozporu s požadavky na ochranu zdrojů pitné vody, zasažení necílové plochy při aplikaci POR (úlet POR) a překročení maximální povolené dávky POR. V návaznosti na zjištěné nedostatky při kontrolách nakládání s POR bylo vydáno 5 úředních opatření a připraveno 54 spisů s návrhy na pokutu za porušení v oblasti nakládání s POR a 1 spis za neposkytnutí součinnosti dle kontrolního řádu. Kromě výše uvedených závad byly navrženy pokuty také za nezajištění nakládání s POR odborně způsobilou osobou a nevedení evidence o aplikovaných POR.

Odborná způsobilost pro nakládání s POR

Regionální oddělení rostlinolékařské inspekce ÚKZÚZ zajišťovala konání zkoušek z odborné způsobilosti pro nakládání s přípravky na ochranu rostlin a ve spolupráci s místně příslušnými orgány veřejného zdraví přezkušovala žadatele o získání „Osvědčení o odborné způsobilosti II. a III. stupně“. V roce 2017 bylo uspořádáno regionálními odděleními rostlinolékařské inspekce 198 zkoušek, během kterých bylo vyzkoušeno celkem 2 184 žadatelů, z toho 1 644 žadatelů o II. stupeň a 540 žadatelů o III. stupeň odborné způsobilosti. Na základě vykonané zkoušky bylo v roce 2017 vydáno 2 110 „Osvědčení II. a III. stupně“.

Statistika spotřeby POR

Inspektoři rostlinolékařské inspekce ÚKZÚZ prováděli sběr dat o spotřebě POR od 3 158 subjektů vybraných Českým statistickým úřadem (ČSÚ) pro 14 zemědělských plodin. Data o spotřebě POR slouží ke zpracování statistiky spotřeby POR pro účely Ministerstva zemědělství, Ministerstva životního prostředí, Českého statistického úřadu (EUROSTAT), Českého hydrometeorologického ústavu a pro účely poskytování informací na žádost držitelů povolení POR, KHS, obcím atd. Data jsou následně zveřejňována na [webových stránkách ÚKZÚZ](#).

DOVOZ A VÝVOZ

Dovozní rostlinolékařská kontrola

Dovozní kontrola byla nadále prováděna pouze ve vstupních místech k tomu schválených. Jednalo se o Letiště Václava Havla Praha, letiště Brno - Tuřany, letiště Ostrava - Mošnov a pro poštovní zásilky celní pošta Praha 120. Na letištích v Karlových Varech a Pardubicích jsou nadále uplatňovány omezení pro cestovní styk a namátkové kontroly zde zajišťuje Celní správa. Většina zásilek je odbavována ve vstupním místě v Praze, ostatní dvě vstupní místa jsou využívána k dovozu pouze jednotek zásilek, i když probíhají jednání o větším využití těchto vstupních míst. Namátkově se dovozní rostlinolékařská kontrola prováděla i u komodit, které nepodléhají povinné dovozní kontrole z důvodu podezření na výskyt regulovaných škodlivých organismů.

Část dovozních kontrol byla prováděna přes tzv. místa určení ve vnitrozemí, která byla předem schválena ÚKZÚZ. Tento způsob byl využíván u zásilek, u kterých není možné uskutečnit důslednou kontrolu ve vstupním místě (např. bonsaje, rostliny určené k pěstování, osivo, dřevo) nebo na základě poukázání zásilky ze vstupního místa ke kontrole do vnitrozemí. Celkem bylo provedeno 13 těchto kontrol s následným dozorem ve 22 případech. Hojněji byl tento způsob využíván při provádění dovozních kontrol dřevěného obalového materiálu v souladu s rozhodnutím Komise 2013/92/EU, což je výhodné pro dovozce. Česká republika v tomto směru nadále intenzivně spolupracuje s Německem, Nizozemskem, Slovinskem, Slovenskem, Litvou a Itálií. Pro účely provádění těchto kontrol bylo k dispozici 36 těchto míst. Jedná se o celní prostory, kde se kontroly provádí společně s Celní správou, místa vykládek přímo u dovozců – místa pro kontroly osiv, rostlin určených k pěstování, dřeva a dřevěného obalového materiálu.

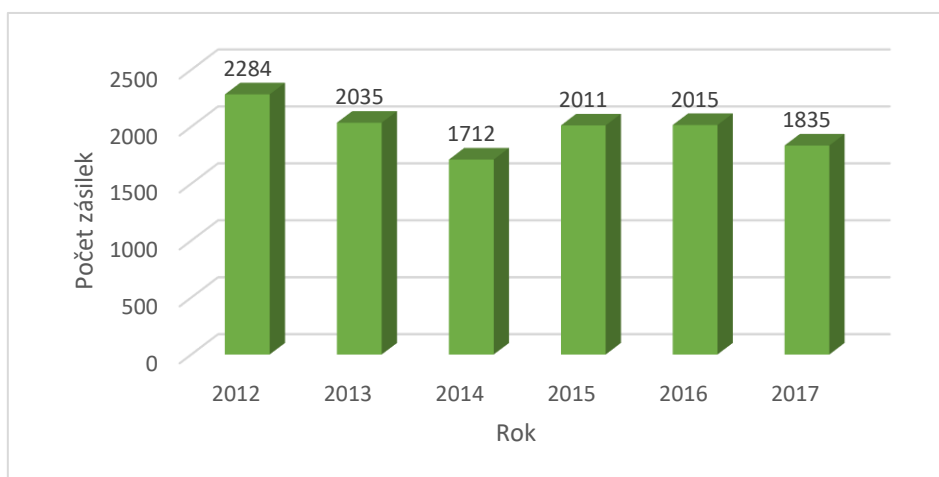
Dovozní rostlinolékařskou kontrolu rostlin a rostlinných produktů, které jsou dováženy na území České republiky (ČR) ze třetích zemí (mimo Švýcarska), upravují §§ 21 až 27 zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči, ve znění pozdějších předpisů. Seznam komodit, které této kontrole podléhají, je uveden v příloze č. 9 vyhlášky č. 215/2008 Sb., o opatřeních proti zavlékání škodlivých organismů rostlin a rostlinných produktů, ve znění pozdějších předpisů. Vyhláška koresponduje s podmínkami dovozu uvedenými ve směrnici Rady 2000/29/ES. Další úpravy rostlinolékařských podmínek byly řešeny v rámci prováděcích rozhodnutí Komise. Odbor průběžně zapracovává fytosanitární podmínky do „Dovozního manuálu“, který je k dispozici i Celní správě. Během roku 2017 byl Dovozní manuál čtyřikrát změně z důvodu změn v podmínkách dovozu rostlin a rostlinných produktů.

Každá zásilka, která podléhá dovozní rostlinolékařské kontrole, musí být opatřena rostlinolékařským osvědčením (*Phytosanitary certificate*). Využívání elektronické komunikace pro zaslání fytosanitárních garancí není prozatím zavedeno, ale systém pro elektronizaci v této oblasti se připravuje.

V roce 2017 bylo provedeno celkem 1835 dovozních kontrol (bez dřevěného obalového materiálu). Oproti předešlým rokům došlo k mírnému poklesu počtu zásilek, objem dovážených komodit je však prakticky stejný. Počet dovozů lze považovat za stabilní, největší podíl zásilek pochází z Asie.

V průběhu roku byly řešeny případy předkládaných falzifikátů požadovaných dokladů z některých asijských zemí. Na základě prověřování dodaných dokladů, možnosti ověření vydaných osvědčení on-line u některých zemí, se podařilo omezit předkládání falešných dokladů. Největší podíl na dovážených komoditách má nadále ovoce a zelenina, následuje rozmnožovací materiál rostlin, řezané květiny a osiva.

Graf. č. 11: Počet provedených dovozních kontrol (DRK) v letech 2012-2017

Závady byly zjištěny u 19 zásilek, které bylo nařízeno vrátit do země původu nebo byly zničeny (spálení). Závady zahrnovaly výskyt regulovaných škodlivých organismů – *Liriomyza* sp., *Trioza erytrae*, *Xanthomonas euvesicatoria*, tak závady v dokumentaci jako chybějící rostlinolékařské osvědčení, absence splnění zvláštních požadavků a podezření na falzifikáty dokumentů.

V rámci činnosti byl prováděn dohled nad materiálem dovezeným na výjimku Ministerstva zemědělství. Takový materiál podléhá po dovozu umístění do karantény, než je možné provést uvolnění do navrhovaného celního režimu. Ve sledovaném roce nebyly zjištěny v dovážených rostlinách žádné závady.

V rámci dovozu bylo v roce 2017 schváleno jedno místo pro provádění části dovozní rostlinolékařské kontroly a další dvě místa pro kontrolu dřevěných obalů z Číny.

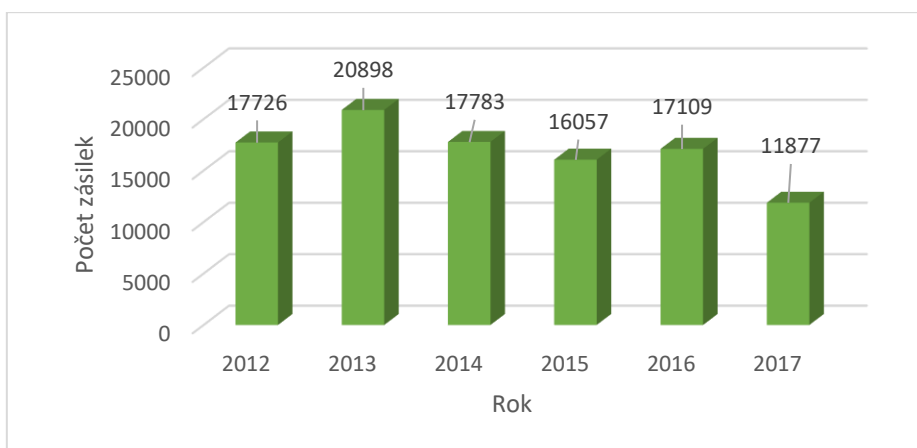
Zpoplatnění dovozní kontroly probíhá v souladu s vyhláškou č. 431/2013 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 221/2002 Sb., a která stanovuje sazebník náhrad nákladů za odborné a zkušební úkony vykonávané v působnosti ÚKZÚZ, ve znění pozdějších předpisů.

Vývozní rostlinolékařské šetření

V roce 2017 bylo uskutečněno 11877 vývozních rostlinolékařských šetření, jejímž výsledkem bylo vystavení rostlinolékařského osvědčení (*Phytosanitary certificate*). Počet vývozů výrazně klesl z důvodu ukončení odbavování zásilek do Ruské Federace. Jednalo se o zásilky reexportované přes Českou republiku, které měly původ v zemích mimo EU. Ukončení odbavování těchto zásilek nemělo žádný negativní vliv na tuzemské vývozce. Nadále bylo možné sledovat změny ve fyto-sanitárních podmínkách mnohých států, ať již šlo o zrušení systému dovozních povolení, tak na druhou stranu zpřísnění mnohých podmínek pro dovoz a aktualizace seznamů škodlivých organismů. Omezení, které se týkaly vývozu do Ruské federace, jsou nadále platné, přesto je snaha o uplatnění české agrární produkce na trhu RF (sadba brambor). Nadále je nízký vývoz rostlinných komodit na Ukrajinu v porovnání s předchozími lety. ÚKZÚZ se ve spolupráci s MZe snaží o zabezpečení uplatnění agrárních komodit i na trzích dalších zemí.

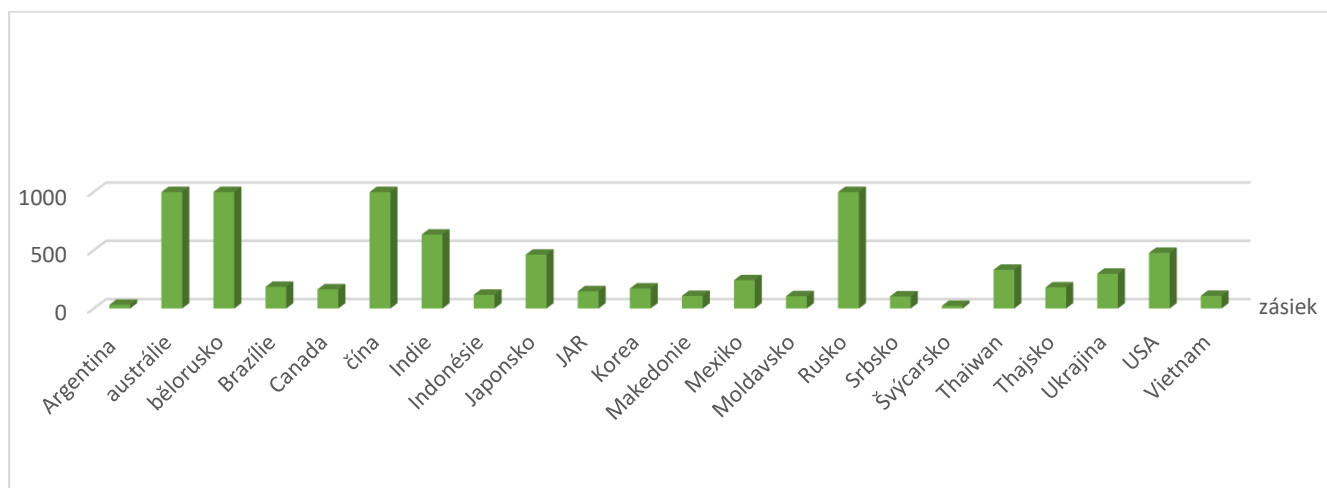
Vystavení rostlinolékařského osvědčení bylo nadále prováděno na základě národní legislativy, mezinárodních standardů pro fyto-sanitární opatření a dovozních fyto-sanitárních podmínek.

Graf č. 12: Počet vývozních šetření (VRŠ) v letech 2012 -2017

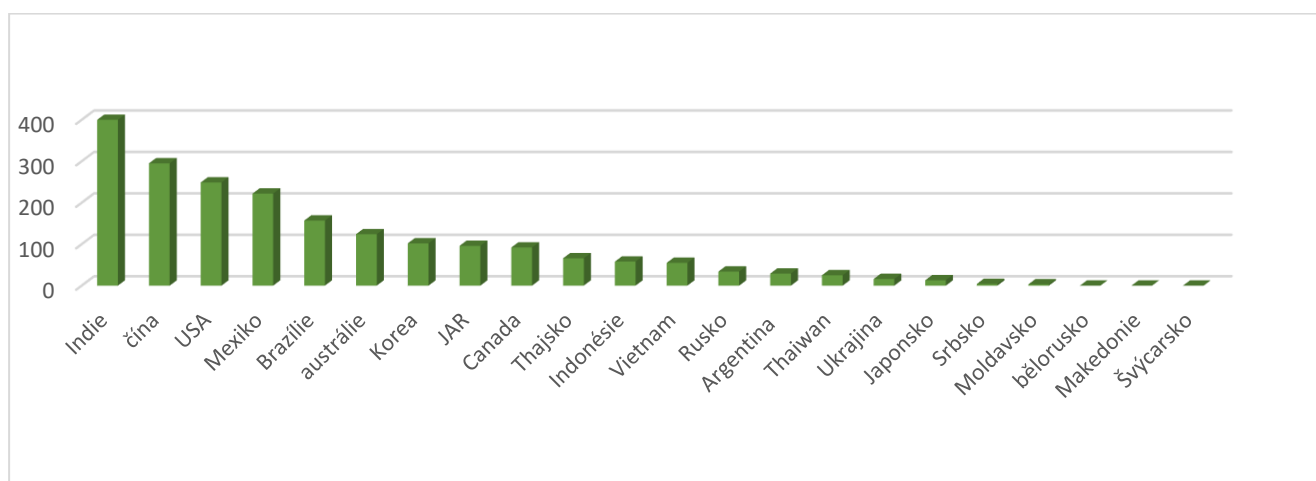

Do šetření před vývozem zásilky spadá prohlídka vyvážené komodity, odběr a rozbor vzorků, chemické či fyzikální ošetření, kontroly při výrobě, skladování a pěstování vyvážených komodit. O provedení vývozního šetření žádá vývozce nebo osoba jím pověřená písemně na základě podané žádosti, kterou je umožněno podat i prostřednictvím webového formuláře.

Graf č. 13: Vývoz – cílové destinace (2017)

Graf č. 14: Přehled o certifikovaných zásilkách ložených na dřevěném obalovém materiálu

V rámci jednotného trhu EU je v některých případech využíván pro garanci fytosanitárního stavu tzv. Intra-EC Phytosanitary Communication Document. Postup provedení šetření je obdobný jako při certifikaci zásilek do třetích zemí. V roce 2017 ÚKZÚZ vydal celkem 42 těchto formulářů.

Součástí vývozního šetření jsou i kontroly vyvážených komodit, které se provádí ještě za vegetace (týká se především osiv). V rámci šetření v semenářských porostech, jejichž produkce je určena k vývozu, bylo provedeno celkem 327 kontrol porostů na celkové výměře 1990 ha.

Do několika států byly zpracovány podklady pro tzv. Pest Risk Analysis, která slouží k vyhodnocení rizika zavlečení regulovaných škodlivých organismů na vyvážených komoditách a zpracování dalších probíhá i v současné době. Byly dopracovány podklady pro export osiv do

Mexika, vývoz některých ovocných druhů do Číny, obilovin do Egypta. Nadále pokračují jednání k uplatnění zemědělské produkce ČR v dalších státech.

Vydání rostlinolékařského osvědčení bylo i nadále zpoplatněno v souladu se zákonem č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, kolikem v hodnotě 500 Kč. V této oblasti probíhaly jednání vedoucí k úpravě sazebníku za provedené vývozní šetření.

Dřevěný obalový materiál – dovozní a dozorové kontroly

Významnou činností odboru je registrace subjektů provozujících zařízení k hubení škodlivých organismů, výrobců dřevěného obalového materiálu (DOM) a prováděním dozorových kontrol nad plněním fytosanitárních povinností. Standard ISPM č. 15 byl zaveden z důvodu zjednodušení mezinárodního obchodu a zároveň pro omezení zavlékání a rozšiřování škodlivých organismů, které jsou vázány na tento materiál (*Monochamus sp.*, *Anoplophora sp.*, *Bursaphelenchus xylophilus*, *Agrillus planipennis*). Tento požadavek vyžadují všechny členské státy EU a byl rozšířen i na dovoz dřevěných obalů z Portugalska z důvodu výskytu škodlivého organismu *Bursaphelenchus xylophilus* na území tohoto státu.

Na tomto úseku i nadále funguje velice dobrá spolupráce se zeměmi, které obsluhují velké přístavy nebo železniční přepravu – Nizozemsko, Německo, Slovinsko, Itálie, Slovensko, Litva. V roce 2017 provedl ÚKZÚZ celkem 290 kontrol zásilek z rizikových zemí (dovozní i dozorové kontroly). Na základě těchto kontrol bylo nařízeno v 22 případech opatření z důvodu výskytu nebo podezření na výskyt škodlivých organismů (*Monochamus spp.*, *Bostrychidae*, *Sinoxylon sp.*) či nesplnění podmínek standardu ISPM č. 15. V rámci zvláštních kontrol prováděných u některých komodit původem z Číny, bylo uskutečněno 29 těchto kontrol, při kterých nebyla zjištěna závada.

Registrace a kontrola technických zařízení k hubení ŠO a výrobců dřevěného obalového materiálu

Provozování technických zařízení k hubení škodlivých organismů (sušáren) za účelem tepelného ošetřování dřevěného obalového materiálu, v souladu s požadavky standardu FAO ISPM 15, je upraveno v § 68 a § 69 rostlinolékařského zákona a vyhláškou č. 384/2011 Sb., která stanovuje podmínky pro jejich provozování a povinnosti pro jejich provozovatele, ve znění pozdějších předpisů.

Na základě žádosti provozovatele takového zařízení byly vykonávány kontroly sušáren spojené s ověřením schopnosti dodržení technologického postupu stanoveného pro tepelné ošetřování DOM. Pokud sušárna splnila stanovené parametry, bylo vydáno rozhodnutí o způsobilosti sušárny a žadatel byl zapsán do rejstříku provozovatelů. V roce 2017 bylo vydáno 92 registrací pro provozovatele těchto zařízení a výrovců dřevěných obalů.

Na tuto činnost úzce navazuje i rostlinolékařský dozor, který se zaměřuje na kontrolu dodržování povinností stanovených právníky a fyzickými osobami na úseku provozování

a funkční způsobilosti technických zařízení k hubení škodlivých organismů (sušárny) stanovených rostlinolékařským zákonem. Na tomto úseku bylo provedeno 140 kontrol.

KRMIVA

Krmiva

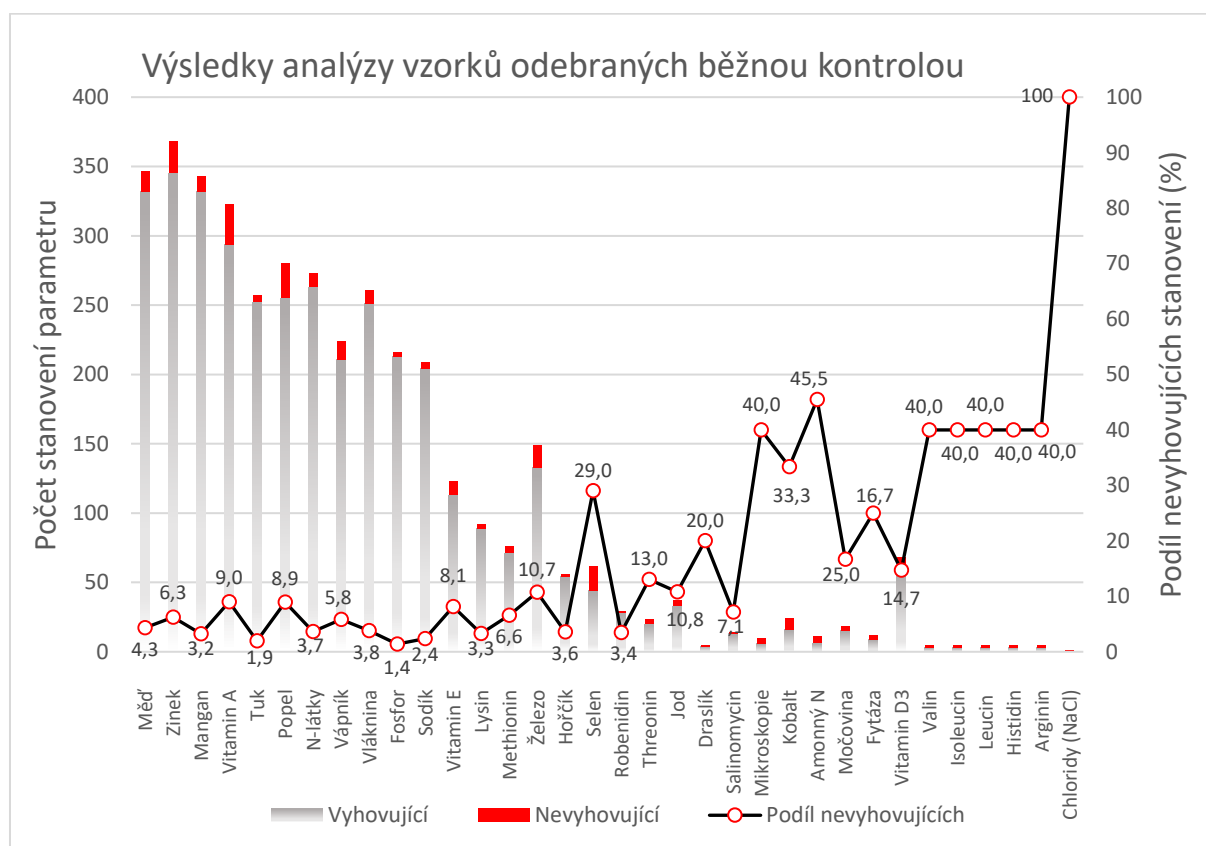
V registračním systému bylo k 31. 12. 2017 evidováno 20 412 zemědělských subjektů, aktivních v sektoru krmiv. Jejich úřední kontroly ÚKZÚZ provádí formou:

- běžné kontroly výroby krmiv, uvádění krmiv na trh a dodržování platné legislativy
- cílené kontroly krmiv, zaměřené na nejzávažnější rizika ohrožení jejich bezpečnosti
- monitoringu krmiv s průběžným sledováním hodnot vybraných parametrů
- mimořádné kontroly, prováděné po obdržení podnětu k prošetření (např. RASFF)

V roce 2017 inspektoři vykonali v oblasti krmiv 2190 kontrol, při kterých bylo zjištěno 32 závažných závad nedodržení platných předpisů a rovněž 59 marginálních závad, které byly neprodleně během kontroly odstraněny. ÚKZÚZ provozovatelům uložil 30 zvláštních opatření pro nápravu zjištěného stavu.

V rámci úředních kontrol bylo odebráno 1325 vzorků různých druhů krmiv, u kterých byla ověřena jejich bezpečnost a jakost. Vyhovělo 1176 vzorků (89 %). Zjištěno bylo 26 krmiv s ohroženou bezpečností. Tato krmiva jsou neprodleně vyjímána z používání a plošně jsou stahována z obchodní sítě. Rovněž byly zachyceny 1 vzorek krmiva nevhodný pro výrobem určené druhy nebo kategorie zvířat a 12 případů záměrného falšování krmiva. Ostatní případy se týkaly nedodržení deklarovaných znaků složení krmiv. Porušení jsou s ohledem na jejich závažnost řešena s odpovědnou osobou ve správním řízení.

Graf č. 15: Výsledky analýzy vzorků odebraných běžnou kontrolou

Kontroly Cross Compliance

V rámci kontrol Cross Compliance ústav provádí kontroly dodržování požadavků na hygienu krmiv u provozovatelů krmivářských podniků a dále prověřuje dodržování zásad a pravidel pro prevenci, tlumení a přenos TSE (tzv. přenosné spongiformní encefalopatie).

Tabulka č. 29: Kontroly Cross Compliance			
2017	Kontroly plánované	Počet kontrol*	Kontroly s porušením•
Kontroly zásad potravinového práva (PPH 4)	316	3018	2
Kontroly tlumení přenosu TSE (PPH9)	207	208	0

*plánované, následné, mimořádné (na podnět), • porušen minimálně jeden požadavek

Delegované kontroly

Státním úřadem pro jadernou bezpečnost (SÚJB) je na ÚKZÚZ delegován odběr vzorků krmiv pro stanovení obsahu radionuklidů v krmivech.

Tabulka č. 30: Odběr vzorků krmiv na stanovení obsahu radionuklidů			
2017	Odběrová místa	Vzorky	Kontroly s porušením•
Vzorky krmiv na stanovení radionuklidů	25	50	0

*plánované, následné, mimořádné (na podnět), • porušen minimálně jeden požadavek

I v roce 2017 pokračovalo biologické zkoušení krmiv na Biologické testační stanici Lípa, kdy byly ověřovány účinky krmných směsí na nosnicích a brojlerech.

[Další informace z oblasti krmiv.](#)

EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ

Úřední kontroly v ekologickém zemědělství

V roce 2017 ÚKZÚZ provedl úřední kontrolu ekologického zemědělství (EZ) u 262 subjektů. Jedná se tedy o mírné navýšení počtu kontrol oproti roku 2016, kdy byla provedena tato kontrola u 236 subjektů. Důvodem navýšení počtu kontrol je vyšší počet podniků ke kontrole, které v rámci delegovaných kontrol v roce 2017 přidělil Ústavu Státní zemědělský intervenční fond.

Porušení pravidel ekologické produkce bylo zjištěno v rámci 20 úředních kontrol EZ. Byla uložena 2 zvláštní opatření a 10 případů bylo předáno jako podnět ke správnímu řízení MZe, jakožto příslušnému orgánu pro oblast EZ. Pokud jde o povahu zjištěných porušení, často se jednalo o neprovádění řezu v ekologickém sadu (porušení pravidel nařízení vlády č. 76/2015 Sb. o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství). Vzhledem k tomu, že nejde o porušení právních předpisů pro oblast ekologického zemědělství, ale pravidel stanovených dotačním opatřením, byly tyto případy předány na SZIF, kterým je kompetentním orgánem pro vyplácení a případné krácení těchto dotací. Dále bylo při kontrolách zjištěno použití látek na ochranu rostlin nepovolených v ekologické produkci, neaktuální popis jednotky, nedostatky v označování zvířat, nevedení evidence hnojiv, nestřídání plodin v osevním postupu, přivedení zvířat z konvenčního chovu v nepovoleném množství, chybějící popis ekologického podniku a použití konvenčního osiva bez udělené výjimky.

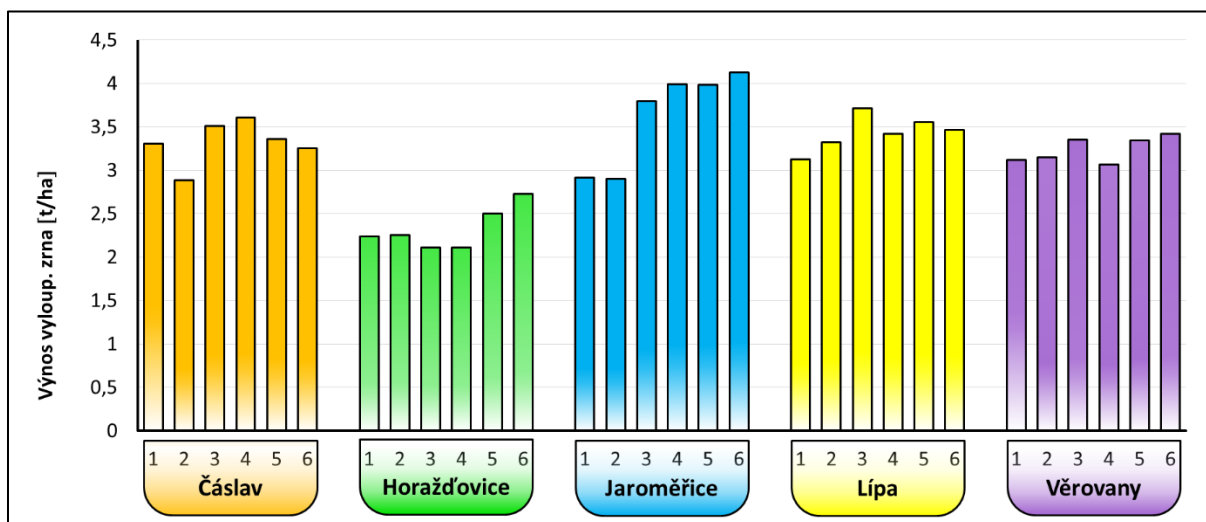
V souvislosti s úředními kontrolami EZ bylo celkem odebráno 124 vzorků. Ve srovnání se 115 vzorky odebranými v roce 2016 se tedy jedná o přibližně stejný počet. Byly odebírány vzorky rostlinného materiálu, půdy a krmiv, přičemž tyto vzorky byly analyzovány na přítomnost reziduí pesticidních látek, nepovolených v ekologickém zemědělství. Vybrané vzorky krmiv byly rovněž analyzovány na GMO a mykotoxiny. V případě sedmi kontrolovaných subjektů byly odebrané vzorky vyhodnoceny jako nevyhovující z pohledu nálezu reziduí pesticidů nepovolených v ekologické produkci. Jedná se tedy o navýšení počtu těchto případů oproti předešlému roku, kdy byly jako nevyhovující vyhodnoceny vzorky, odebrané u dvou kontrolovaných subjektů.

Dlouhodobý ekologický stacionární pokus

V sezóně 2017, tedy ve třetím roce osevního postupu, byla na pokusných parcelách v souladu s metodickým pokynem pěstována pšenice ozimá špalda, odrůda Adéla. U pokusných kombinací 4 a 6 byl na půdu před výsevem pšenice aplikován intenzifikační vstup na bázi mikroorganismů, zlepšující vázání vzdušného dusíku a využití fosforu v půdě.

Průměrný výnos vyloupaného zrna se pohyboval v závislosti na konkrétní zkušební stanici od 2,3 do 3,6 tuny na hektar. Nejvyšší výnos byl na třech zkušebních stanicích dosažen u pokusných kombinací 5 a 6, simulujících hospodaření ekologického podniku se živočišnou výrobou, zatímco u zbývajících dvou zkušebních stanic byly nejlepší výsledky zaznamenány u pokusné kombinace 3, simulující ekologický podnik pouze s rostlinnou produkcí.

Graf č. 16: Dlouhodobý ekologický polní pokus – výnos vyloupaného zrna

Porovnání odrůd ozimé pšenice v podmínkách ekologického zemědělství

V roce 2017 bylo na zkušební stanici ÚKZÚZ ve Věrovanech testováno v podmínkách ekologického hospodaření celkem devět odrůd ozimé pšenice. Výnosy se pohybovaly v rozmezí od 3,5 do 6 tun na hektar, přičemž nejvyššího výnosu dosáhla odrůda Gordian. Pokud jde o jakostní parametry, nejlepší výsledky vykázaly odrůdy švýcarského původu, speciálně vyšlechtěné pro podmínky ekologického zemědělství.

Graf č. 17: Zkoušení odrůd ozimé pšenice – výnos zrna

NÁRODNÍ REFERENČNÍ LABORATOŘ

Národní referenční laboratoř

V roce 2017 došlo k legislativním změnám, které nově definovaly požadavky na AZZP. Pracovníci NRL se zapojili do odborných akcí věnovaných významu a rozvoji AZZP, které pořádal jak Ústav, tak i VÚRV a ČZU. Při příležitosti návštěvy Prof. Gareise a Dr. Gottschalka (SRN) v ÚKZÚZ byl uspořádán pracovní seminář týkající se mykotoxinů. Pracovníci brněnských laboratoří se sídlem na Hroznové se podíleli na přípravě a organizaci Dne otevřených dveří ÚKZÚZ. Pokračovaly práce na projektech pro CEN a validačních studiích. NRL se zapojila do práce v nově zřízené technické skupině. Ve všech oblastech činnosti (AZZP, analýzy vzorků z pokusů, monitoring, registr kontaminovaných ploch, analýzy lesních půd a vegetativních orgánů lesních dřevin, ekologické zemědělství atd.) byly úkoly splněny. U vybraných vzorků půd z AZZP byla rozšířená analýza na obsah síry a mikroelementů. Pracoviště pokračovalo v ověření možnosti stanovení vybraných rizikových prvků v půdním extraktu podle Mehlich 3. V dlouhodobém programu monitoringu půd byly ve vzorcích orné půdy stanoveny perzistentní organické polutanty a rezidua pesticidů. Rezidua perzistentních organických polutantů byla stanovena také ve vzorcích kalů. Vzorky kalů a sedimentů z vybraných lokalit byly analyzovány na obsah minerálních olejů, uhlovodíkové frakce C10-C40. Laboratoře se zabývaly také přípravou nových pracovních postupů pro stanovení různých forem dusíků v hnojivech, o které se rozšíří soubor JPP Zkoušení hnojiv. Podařilo se ověřit postup pro stanovení obsahu huminových látek v hnojivech podle připravované normy ISO/CD 19822. Pokračovaly práce v mikrobiologickém průzkumu půd u vybraných variant dlouhodobého stacionárního pokusu ekologického zemědělství.

CEN 455. Byla dokončena první fáze programu pro MPZ ÚKZÚZ, díky které účastníci komunikují s OMPZ přes moderní webové rozhraní. V oblasti určování odrůd molekulárně biologickými metodami bylo dosaženo významného pokroku u vinné révy, i u dalších významných plodin. Kompletní Zpráva o činnosti NRL v r. 2017 je zveřejněna na webových stránkách Ústavu

[Kompletní zpráva o činnosti NRL.](#)

Odborná činnost

Kontrola vstupů do půdy

Ve všech oblastech činnosti, tj. AZZP, analýzy vzorků z pokusů, monitoring, registr kontaminovaných ploch, analýzy lesních půd a vegetativních orgánů lesních dřevin, ekologické zemědělství atd. byly úkoly splněny. Část vzorků AZZP byla analyzována na obsah síry a mikroelementů a na parametry, které charakterizují kvantitativní i kvalitativní obsah organické hmoty v půdě, tj. organický a celkový uhlík a glomalin. Byl zadán nový vývojový úkol, který ověří možnost stanovení dalších rizikových prvků v půdním extraktu podle Mehlich 3. Vzorky orné půdy byly analyzovány na obsah perzistentních organických polutantů (PCB, OCP) a na rezidua pesticidů, byly analyzovány vzorky na obsah minerálních olejů, uhlovodíkové frakce C10-C40. U vybraných vzorků sedimentů byly stanoveny obsahy PCB, OCP a PBDE. Kaly z ČOV byly analyzovány na rezidua PCB, OCP, PFOS a na PBDE. Půdní vzorky a vzorky hnojiv byly analyzovány na obsah PAH. V LIMS byla zavedena společná kniha hnojiv a společných vzorků hnojiv, na jejichž analýzách se podílejí dvě laboratoře NRL. Byly revidovány postupy JPP ZH. Pokračoval monitoring mikrobiálních vlastností zemědělských půd. Při kontrole vápnění lesů byly provedeny půdně-mikrobiologické analýzy. V půdách byly provedeny molekulárně-biologické analýzy pro hodnocení složení nitrifikačních a denitrifikačních společenstev bakterií. Byl sledován dopad různých způsobů organického hnojení na půdně-mikrobiologické vlastnosti, které charakterizují rychlost transformace organické hmoty. Ve spolupráci s OH byly pro testování zvoleny zemědělské digestáty komposty s podílem kalů určené pro aplikaci na zemědělskou půdu. Byly

analyzovány hlízy brambor na obsah alkaloidů pro OVR. Pokračoval projekt VÚRV „Rozšíření využitelnosti a aktualizace kategorií pro stanovení obsahu přístupných makro a mikroživin v půdě v rámci zajištění trvale udržitelné úrodnosti a produkční schopnosti zemědělských půd.“

Bezpečnost potravních řetězců – kontrola krmiv

Požadavky státního odborného dozoru, monitoringu a všechny další úkoly byly splněny. V kompletních a doplňkových krmných směsích a premixech byla cíleně kontrolována křížová kontaminace používání nepovolených doplňkových látek a zakázaných stimulatorů růstu. Cíleně bylo kontrolováno dodržování limitů u vitamínu A, železa, mědi, manganu, selenu, zinku, močoviny a kyseliny benzoové. Ve vzorcích krmiv byly dále analyzovány dusitany, fluoridy, těžké kovy, melamin, rezidua pesticidů, glycerol, theobromin, mykotoxiny a další přírodní toxiny a POP. Pro zajištění bezpečnosti potravních řetězců byly na obsah methanolu v glycerolu analyzovány vzorky krmiv. Byly kontrolovány vzorky na dodržení zásad ekologické produkce. Bylo rozšířeno spektrum metod pro detekci transgenů.

Kvalita rostlinné produkce a ekologické zemědělství (EZ)

Všechny úkoly požadované odbory SRV se podařilo splnit včas. Byly analyzovány vzorky obilovin (pšenice, ječmen, žito, tritikale, oves, kukuřice zrnová), olejnin (řepka, hořčice, len), luskovin (hrách, bob), zelených hmot (makovina, konopí) a čerstvých hmot (cibule). Byly analyzovány vzorky konopí setého jak pro účely delegovaných kontrol pro SZIF, tak i v rámci spolupráce s ÚKSÚP. Při hodnocení vlastností pšenice seté se využívá pekařský pokus RMT i hodnocení základních nutričních parametrů metodou NIRS. Pro OEZ byly analyzovány vzorky pšenice seté včetně pekařského pokusu RMT. Pro OVR byly analyzovány vzorky brambor, jahod a zeleniny. Proběhla kontrola ekologických vinohradů, ovocných sadů a ekologické polní produkce. Laboratoř se zabývá podněty na nesprávnou aplikaci nebo úlet POR a kontrolou používání POR, také byly odebírány vzorky postřikové kapaliny. Byla analyzována elektroforetická spektra odrůd brambor a alkaloidy v bramborech. Pro uznávací řízení kvality osiva byly v osivu řepky stanoveny glukosinoláty a kyselina eruková. Pro potřeby odrůdových zkoušek byly stanoveny mykotoxiny metodou ELISA a byly zaváděny další metody pro identifikaci odrůd vybraných zemědělských plodin pomocí analýzy DNA. Byly dokončeny metodiky pro identifikaci odrůd kukuřice a pšenice.

Laboratorní kontrola přípravků a dalších prostředků na ochranu rostlin

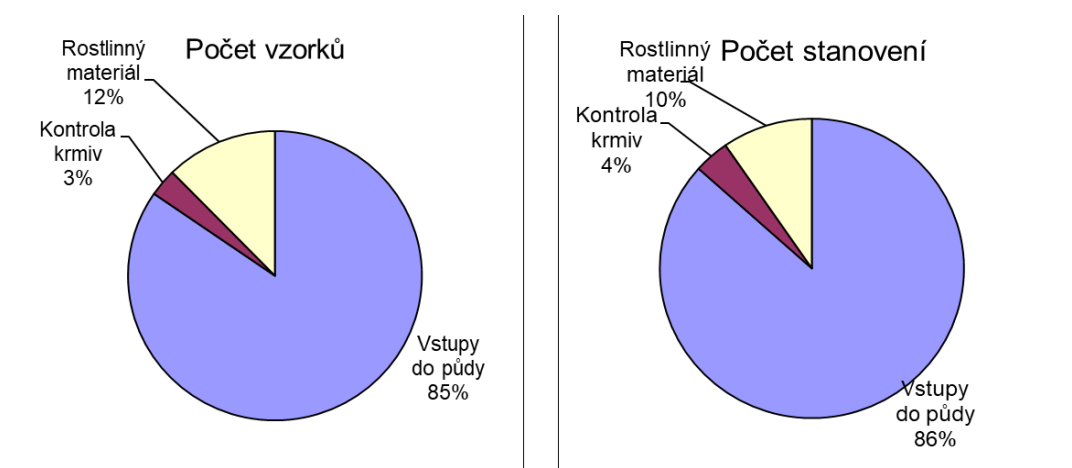
Byly kontrolovány POR, které zahrnovaly 11 formulačních typů POR. Analyzované POR představovaly různé skupiny použití: herbicidy, fungicidy, insekticidy, růstové regulátory a moluskocidy. Byly sledovány obsahy účinných látek, nečistot, formulačních přísad a xylenu. Byly testovány fyzikálně-chemické a technické vlastnosti všech vzorků. V souvislosti s neustávajícím přísunem neregistrovaných nebo falšovaných POR do Evropy narůstají požadavky na analýzy detailního chemického složení POR, zejména analýz relevantních nečistot, nečistot a formulačních přísad. Bylo odhaleno několik případů rozdílů v chemickém

složení kontrolovaných vzorků POR od deklarovaného složení. Pracovníci laboratoře se také podíleli na testování a připomínkování mezinárodních metodik CIPAC.

Vývojové úkoly

Bylo zahájeno řešení 5 nových vývojových úkolů pro potřeby analýz hnojiv a půdy, 1 nový vývojový úkol pro analýzu krmiv a 7 úkolů pro potřeby NRL resp. více technických odborů. Bylo dokončeno 18 vývojových úkolů. Výsledky vývojových úkolů jsou průběžně publikovány v Bulletinu NRL, který je zveřejněn elektronicky na webových stránkách Ústavu. Vedle vývojových úkolů NRL byla dokončena závěrečná zpráva pro MZe „Zpřesnění kontrolní metodiky pro ověření ošetření vytěženého smrkového dříví insekticidem“.

Graf č. 18: Porovnání základních činností NRL – relativní podíl činností ústavu na celkovém požadavku na analýzy

Nové přístrojové vybavení - příklady nákupů v roce 2017

Robotický analyzátor na stanovení pH v půdách

Lze využít pro měření pH v různých extraktech. Přístroje byly instalovány na pracovištích v Brně a Opavě. Pomohou při plnění nárůstu požadavků na analýzy půd v rámci Strategických cílů MZe a ÚKZÚZ.

Robotický analyzátor na stanovení zrnitostního složení půdy automaticky stanovuje jednotlivé půdní frakce. Přístroj byl instalován v Brně.

Systém pro gelovou permeační chromatografii na brněnském pracovišti umožňuje automatickou přípravu vzorků pro analýzu perzistentních kontaminantů a pesticidních látek.

Diferenční skenovací kalorimetr DSC 3+ slouží zejména k potvrzení stejného či rozdílného chemického složení POR.

Termogravimetr TGA 2 slouží při odhalování falšovaných a neregistrovaných POR.

Spektrometr Antaris II FT-NIR Analyser firmy Thermo Scientific se na pracovišti v Plzni využije ke stanovení Ctot, Ntot, Cox a glomalinu v půdách.

Zařízení pro stanovení vlákniny FibSn, horká a studená jednotka 206 pro Oddělení NRL Praha. Zařízení slouží pro horkou a studenou extrakci vzorků při stanovení obsahu vlákniny v krmivech.

Zajištění a kontrola kvality

Mezilaboratorní porovnávací zkoušky

Bylo zorganizováno 13 MPZ ÚKZÚZ, kterých se zúčastnilo celkem 149 laboratoří, z toho 44 účastníků ze zahraničí. Účastníci MPZ ÚKZÚZ nově využívají ke komunikaci s poskytovatelem MPZ webové rozhraní. Pracoviště dodává účastníkům MPZ vzorky IRM pro zajištění interní kontroly kvality. Akreditované laboratoře NRL se zúčastnily vedle všech MPZ i celé řady dalších mezinárodních a národních porovnávacích zkoušek pro zajištění co nejlepší úrovně externí kontroly kvality.

Akreditace a certifikace

Laboratoře NRL jsou akreditovány ČIA podle ČSN EN ISO 17025 pod registračním číslem 1071. Na třech pracovištích NRL proběhla pravidelná dozorová návštěva ČIA. Dozorový audit byl zaměřen také na interní kalibrace vah, jakožto nově akreditovanou oblast. Při posuzování nebyly shledány neshody, rozsah akreditace byl rozšířen o požadavky posuzovaných pracovišť. Pracoviště OMPZ je akreditováno pod registračním číslem 7005, proběhla pravidelná dozorová návštěva pracovníků ČIA k platné akreditaci podle ČSN EN ISO/IEC 17043. [Osvědčení o akreditaci a přílohy](#) jsou přístupné na webových stránkách Ústavu.

Mezinárodní spolupráce

Mezinárodní projekty

Program Erasmus+ – NRL navštívili dva pracovníci Slezské univerzity z polských Katovic. Studijní pobyt byl zaměřen na výměnu zkušeností v oblasti prvkové analýzy vzorků životního prostředí a využití optické instrumentace.

Projekt „Institucionální podpora v oblasti ekologického zemědělství v Moldavské republice“ – Do projektu jsou zapojeni i odborníci NRL. Na odborném semináři v Kišiněvě byli účastníci seznámeni s principy EZ, legislativním procesem a úlohou laboratoří při kontrolní činnosti. Pro moldavské odborníky z kontrolní laboratoře byla připravena studijní návštěva v laboratoři v Brně.

Spolupráce s AGES, Rakousko – Pokračovala úzká spolupráce v rámci CEN/TC260 WG7 v rámci mandátu CEN pro metody stanovení mikroelementů v minerálních hnojivech. Na splnění úkolu z mandátu M/335 se podílejí pracoviště NRL ÚKZÚZ, AGES a YARA.

Mandát pro zpracování norem pro krmiva – V rámci mandátu M 523/3 pokračuje zpracování normy pro stanovení vitamínu A, E a D. Proběhl přípravný test pro validaci metody.

Požadavek na standardizaci – biostimulanty – V rámci nově ustavené CEN TC 455 začalo připomínkování návrhů pro zpracování norem. ÚKZÚZ se uchází o tento projekt a byly zahájeny přípravné práce pro jeho realizaci.

TAIEX – Na žádost Kosova byly zahájeny přípravy pro studijní pobyt specialistů z laboratoří na NRL. Zaměření mise bylo na stanovení těžkých kovů a stopových prvků v krmivech a půdách.

Evropská a mezinárodní standardizace

Specialisté NRL pracují v několika technických skupinách ISO (190, 134, 34) a CEN (345, 327, 223, 260, 400, 444, 455).

Spolupráce s Referenčními laboratořemi Evropských Společenství (EU-RL)

NRL ÚKZÚZ je podle Nařízení č. 882/2004/ES jmenována jako Národní referenční laboratoř pro rezidua pesticidů v obilovinách a krmivech, těžké kovy v krmivech, doplňkové látky v krmivech, mykotoxiny v krmivech.

Laboratoře NRL se zúčastnily kruhových testů, které poskytovaly EU-RLs. Vybraní pracovníci NRL se účastnili příslušných mezinárodních zasedání.

Spolupráce s CIPAC a ESPAC

Pracovníci NRL se zúčastnili mezinárodního testování metodik POR, které pořádá CIPAC. Připomínky k analytickým metodám byly obhájeny na pracovním zasedání CIPAC a společném pracovním zasedání FAO/WHO/CIPAC. Hlavní činností expertní mezinárodní pracovní skupiny ESPAC je poskytovat podporu organizaci CIPAC při provádění malých mezilaboratorních testů a připomínkování analytických metod.

EU WG Formulation analysis

Pracovní skupina EU „Working Group on Formulation Analysis“, jejímž členem je vedoucí OdZPOR, jednala ve Vídni, Bruselu a Grange. OdZPOR se aktivně zapojilo do zpracování vybraných kapitol a tabulek připravovaného doporučeného návodu, jak postupovat při laboratorních analýzách postregistrační kontroly POR.

Vzdělávání a publikační činnost

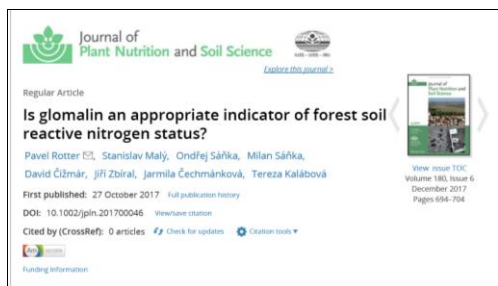
Vzdělávání pracovníků NRL

Pracovníci NRL se aktivně zúčastnili mezinárodních konferencí a workshopů a zúčastnili se mezinárodní konference, která hodnotila dvacet pět let monitoringu půd v ČR a která se konala v Brně.

Publikace a prezentace na odborných akcích

Tři čísla Bulletinu NRL byla zveřejněna elektronicky na internetových stránkách ústavu. Průběžně byly aktualizovány a doplňovány JPP ZK, JPP ZH a JPP AP. Specialisté NRL publikovali v mnoha odborných časopisech, prezentovali práci NRL na konferencích a seminářích.

Příklady publikační činnosti pracovníků NRL

Rotter, P., Malý, S., Sádka, O., Sádka, M., Čížmár, D., Zbírál, J., Čechmánková, J., Kalábová, T.: Is glomalin an appropriate indicator of forest soil reactive nitrogen status? Journal of Plant Nutrition and Soil Science 180 (6), 2017.

Zbírál, J., Čížmár, D., Malý, S., Obdržálková, E.: Determination of glomalin in agriculture and forest soils by near-infrared spectroscopy, Plant, Soil and Environment 63 (5), 2017.